פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע זעה 3-טע זייט
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשן | היינט 10 זייטען

נייעס פאלקסבלאט

№ 72 | Łódź, Czwartek 24 marca 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, ט"ז אדר ב' תרצ"ב | № 72

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

בעגרענצונג פון ערד-איינקויף אין א"י
היינט איז אונטערגעשריבען געווארען דאס געזעץ

לאנדאן, 23. (ספ.) דער א"י הויך-קאמיסאר סער ארטור וואוקאפ האט אונטערגעשריבען דעם געזעץ וועגען ערד-איינקויף אין ארץ-ישראל.

דאס דאזיגע געזעץ איז פארעפענטליכט געווארען אין לאנדאן דעם פאריגען יאהר און האט ארויסגערופען שארפע פראטעסטען מצד די ציוניסטען.

איצט גייט דאס געזעץ אריין אין קראפט.

דאס געזעץ בעפולמעכטיגט ספעציעלע קאמיסארען צו ארויסגעבען פעראָרדענונגען מכוח ערד-בעזיץ אין פאלען ווען ס'זאלען פארקומען סכסוכים צווישען צדדים, וועלכע קאנען שטערען די עפענטליכע רוה.

די נויטווענדיגקייט פון אן ענגליש-פראנצויזישען הסכם

פאריז, 23. (ספ. טעל.) נעכטען איז אין קאלע פארגעקומען א קאנפערענץ פון דער דאר-טיגער רעפובליקאנישער פעדעראציע.

דער דעפוטירטער איבער נעגארעי, מיטגליד פונ'ם הויפט-ראט פון דער פראנצויזישער רעפובליקאנישער פעדעראציע האט געהאלטען א רעפעראט וועגען דער סיטואציע.

לויט דעם רעפערענטס מיינונג איז גאר קיין ספק נישט, אז די איצטיגע פערוויקלונגען אין דער פאליטיק האבען אלס יסוד די אפגעשוואכטע פראנצויזיש-ענגלישע פערשטענדיגונג.

ווען די בעציהונגען צווישען די ביידע לענדער וואלטען בעת'ן שלום געווען דיזעלבע, וואס בעת'ן קריג, וואלט זיך די סיטואציע אויפ'ן פאליטישען האריזאנט פון אייראפע לחלוטין אנדערש פארגעשטעלט.

פון דעם שלום-שליסונג האבען דריי ענגלישע מלוכה-מענער געארבייט איבער דער אפשוואכונג פון די ענגליש-פראנצויזישע בעציהונגען: לאיד דזשארדזש, לארד ד'אבערנאן און מאנטאגי נארמאן. אונטער זייער ווירקונג האט די רעגירונג פון דער ליבאר-פארטיי און די באנקירען „געשטעלט א קארט געגען פראנקרייך. — דער ווידערבוי פון דייטשלאנד אין איהר אמאליגען רוהם און עשירות" די פראנצויזען — האט דער רעפערענט דערקלערט — דארפען דעריבער אנווענדען אלע בעמיהונגען, און נישט אויסמיידען יעדען מיטעל, כדי אויפסנייאנצוקניפען דעם ענגען קאנטאקט, ווי ס'איז געווען אמאל און בענייען די פריינדשאפט, וואס איז דאך זיך די איינציגע גאראנטיע פון ארדענונג און פרידען אין אייראפע.

דער דייטשער דיכטער גערהארדט הויפטמאן וועלכער געפינט זיך איצט אין אמעריקא, איז אויף גענומען געווארען דורך פרעזידענט הובער.

דער פראנצויזישער בודזשעט
אויף דארט ווערט דער זאך לעכערדיג

פאריז, 23. (ספ. טעל.) רעדענדיג וועגען די אויסזיכטען אויף דער צוקונפט, האט דער ביורא-דזשעט-רעפערענט, סענ. גארדעי, צ. א. פעסטגעשטעלט, אז די פינאנציעלע לאגע פון פראנקרייך וועט זיך פערערגער'ען, אויב עס וועלען בעצייטענס נישט אונטערגענומען ווער'ען קיין ראדיקאלע מיטלען. דער פרעלימינאר-בודזשעט אויפ'ן יאהר 1932[33 ווייזט ארויס א דעפיציט פון 6 ביז 7 מיליארד פראנק. מחמת די הכנסות וועלען בשום אופן נישט דעקען די דאזיגע סומע — מיינט דער רעפערענט, אז דער איינציגער רעטונגס-מיטעל קאן זיין די בעגרעניצונג פון די הוצאות.

דער פרעמיער טארדיע האט אויפגענומען
די מיניסטארען זאלעסקי, זאוואדזקי און דעם אמבאסאדאר כאלאפאווסקי

פאריז, 23 (ספ. טעל.) דער פרעמיער טארדיע האט אויפגענומען דעם מיניסטער זאלעסקי, דעם מיניסטער זאוואדזקי און דעם אמבאסאדאר כאלאפאווסקי.

דער בודזשעט פון דייטשלאנד

בערלין, 23 (ספ. טעל.) דער בודזשעט פון דייטשלאנד אויפן יאהר 1932 וועט בעטרעפען 8 און א האלבען מיליארד מארק, ד. ה קרוב אויף א מיליארד וועניגער, ווי אין יאהר 1931.

קלאנגען וועגען א מאראטאריום
פון די פראצענטער פון די דייטשע אויסלאנד-חובות

בערלין, 23. (ספ. טעל.) אויף די בערזעס פון ניו-יארק, לאנדאן און בערלין האבען קורסירט קלאנגען, אז די דייטשע רעגירונג זאל האבען בדעה צו ערקלער'ען א מאראטאריום פאר די פראצענטער פון די דייטשע אויסלאנד-חובות, אדער ארויסגעבען א פעראָרדענונג צו אפלייגען אויף א געוויסער צייט זייער אמארטיזאציע.

בערלינער מאסגעבענדע קרייזען טייטשען אויס דעם קלאנג דערמיט, וואס די דייטשע רייכסבאנק זאגט אפ שוין עטליכע וואכען ארויסצוגעבען דעוויזען אויף צו צאהלען פראצענטער פון די אויסלענדישע הלוואות, וועלכע זענען פראצענטירט אויף העכער פון 7 פראצענט.

א הערצליכען מזל-טוב ווינשען מיר אונזער פריינד אין שוואגער
מלך וויינבערג און פרוי
צו די תנאים פון זייער ליבען זוהן
יעקב מיט פרל. פילא זונשיין
בעריש גאלדבערג און פרוי.

1004
קאנקורס
אויף א רבנות-אמט אין ווידאווע
פערעפענטליכט די יודישע געמיינדע אין ווידאווע.
קאנדידאטען, וואס בעזיצען די קוואליפיקאציעס (Dz. U. 75 poz. 593, 1931) דארפען זיך מעלדען אין פערלויף פון א חודש, רעכענדיג פון 24. מערץ ד. י.
די יודישע געמיינדע אין ווידאווע.

יין כשר לפסח!
מיר מאכען בעקאנט אינזער ג' קונדשאפט, אז דער איינצעל-פערקויף פון דער וויין-און מעהד-פאבריק פירמע
„פראגרעס"
אלטער מארק 2, וואס עקזיסטירט מיט דעם גרעסטען ערפאלג
איז איבערגעטראגען געווארען
איז פראנט-געוועלב, אלטער מארק 1.
צוליב רעקלאמע פון ניי-ערעפענטען געוועלב, פערקויפען מיר
א פלאש פון 1/4 ליטער גוטען ראזינען-וויין נומ' 6 נור 75 גר.
און 1/4 ליטער דעם בעוואוסטען ראזינען-וויין נומ' 7 נור 85 גר.
איבערצייגט אייך מיט אייער פאמיליע, אז הנאה האבען פון גוטען וויין, וואס קאסט נישט טייער איז נאר ביי דער פירמע „פראגרעס".
מיט אכטונג וויין- און מעהד-פאבריק
פירמע „פראגרעס"
אלטער מארק 2, טעל. 184-82
פאר לערע פירטעל ליטערדיגע פלעשער פון פירמע „פראגרעס" צאהלען מיר 5 גר. פאר באטשינקע און קווארט-פלעשער—10 גר.

מזל-טוב
א הערצליכען מזל-טוב ווינשען מיר אונזער פריינד
ה' זלמן הערש געלבארד און פרוי
צו דער חתונה פון זייער ליבען זוהן
ה' ישראל שלום מיט פרל. רחל בלומשטיין
מיר ווינשען זיי צו דערלעבען פיל נחת און פרייד, ווי אויך דעם יונגען פאר ווינשען מיר א גליקליך צוזאמענלעבען.
ברוך קלין און פרוי.

עכטען גוטען און כשר'ן
וויין
צו די ביליגסטע פרייזען
צו 75 און 65 גראשען
פאר א 1/4 ליטער
צו בעקומען ביי דער לאנג-יעהריגער בעוואוסטער פירמע
„בארווין"
אינה.: מענדיל בארנשטיין, לאדז
נאוואמיעסקא 30, טעל. 210-58

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג

פעראייניגונג פון 2 מיניסטעריומס

בעשטימט אספעציעלע קאמיסיע בראש מיט'ן וויצע-מיניסטער גאלאט

וו א ר ש א, 23 (טעלעפאניש) דער מיניסטער קיהן האט אנפערטרויט דעם וויצע-מיניסטער אינזש. גאלאט, וועלכער איז היינט נאמינירט געווארען, אדורכצופיהרען א זעהר וויכטיגע מיסיע, ווי דהיינו, צו פעראייניגען אין איין ארגאניזאציאנעלע קערפערשאפט דעם באהן-מיניסטעריום מיט'ן מיניסטעריום פאר עפענטליכע ארבייטען.

די ארגאניזאציאנעלע ראהמען פונם נייעם מיניסטעריום דארפען בעארבייט ווערען דורך א ספעציעלער קאמיסיע פון ביידע מיניסטעריומס, בערופען דורכ'ן מיניסטער קיהן, און בראש פון וועלכער עס געפינט זיך דער נייער וויצע-מיניסטער.

די דאזיגע קאמיסיע איז תיכף צוגעטרעטען צו דער ארבייט, וועלכע דארף געענדערט ווערען ביז'ן 1 יוני.

וואהל-רעכט פון פרויען אין פראנקרייך

פ א ר י ז, 23 (ספ. טעל.) די קאנסטיטוציע-קאמיסיע פון פראנצויזישען פארלאמענט האט אנגענומען דעם פארשלאג פון דעם סאציאליסטישען דעפוטאט בראקע, וועגען אנע'קענען וואהל-רעכט פאר פרויען, וואס דאס זאל רעאליזירט ווערען שוין אינם יאהר 1933.

די קאמיסיע האט בעשלאסען זיך צו ווענדען צו דער רעגירונג מיט דער בקשה, אז זי זאל אויסנוצען איהרע השפעות אויפ'ן סענאט, בכדי ווי אמשנעלסטען צו ערלעדיגען די רעפארמען פון וואהל-רעכט.

נייע שנייען אין אונגארן

ב ו ד א פ ע ש ט, 23 (ספ. טעל.) אין אינגארן זענען ארויסגעפאלען שטארקע שנייען

2200 יודען פון פוילען צו דער אויסשטעלונג אין תל-אביב

אויספלוגן טראגן א פארשונגס-כאראקטער — זאגט פרעז. לעוויטע

וו א ר ש א, 23 (י. ט. א. טעלעגראפיש). אויף א פרעסע-קאנפערענץ, וואס איז איינגעארדענט געווארען פון דער פויליש-יודישער האנדעלס-קאמער, האט פרעזעס לעוויטע מיטגעטיילט, אז פון פוילען זענען צו דער ארץ ישראל-אויסשטעלונג ארויסגעפאהרען 2200 פערזאן. די אויספלוגען קיין ארץ-ישראל טראגען נישט קיין פערוויילונגס - כאראקטער, נאר טראגט א פארשונגס-כאראקטער, כדי צו פארשען די פערספעקטיווען און די עקזיסטענץ מעגליכקייטען פאר יודען אין פוילען.

אין ארץ ישראל איז דא פלאץ פאר אגרארער- און האלץ-אינדוסטריע, א דאנק די גלעצענדע קאמוניקאציע אין ארץ-ישראל און עלעקטרישע קראפט. איז פערהאן א מעגליכקייט צו בעשעפטיגען הונדערטער טויזענדער יודען, די איצטיגע עליה וועט אויסמיידען די פעהלערען פון דער 4 טער עליה, וועלכע וועט געפיהרט ווערען פלאנמעסיג און סיסטעמאטיש.

פאסאזשי־ער קיין ארץ-ישראל אפגעזאגט זיך פון דער רייזע

צוליב מאנגעל אין רייזע-בעקוועמליכקייטען אויף דער שיף

ק א נ ס ט א נ צ י א, 23 (יט"א טעלעגראפיש) מיט דער שיף „אנטאניאוו", פון קאנסטאנצא וואס געהער צו דער שיף-געזעלשאפט קיק, זענען אפגעפאהרען קיין ארץ-ישראל נאר די פאסאזשירען פון דער 3 און 4-טער קלאס, די פאסאזשירען פון דער 2 טער קלאס, האבען רעזיגנירט פון דער רייזע צוליב מאנגעל אין די נויטיגע רייזע-בעקוועמליכקייטען. ס'איז אויך אפגעפאהרען די שיף. אויף וועלכע ס'געפינט זיך דער אויספלוג פון דער פויליש-יודישער האנדעלס-קאמער.

ארעסטען צווישען דייטשע קאמוניסטען

ב ע ר ל י ן, 23 (ספ. טעל.) אויף דער פאדערונג פונ'ם הויפט-פראקוראר פון דייטשען טריבונאל, האט די פאליציי ארעסטירט די לעצטע טעג אין אולם 3 קאמוניסטישע פונקציאנערען, אונטער'ן פארוואורף, אז זיי האבען ארגאניזירט קאמוניסטישע קעמערלעך אין דעם ארטיגען רייכסווער-גארניזאן.

צווישען די ארעסטירטע געפינט זיך א ראטמאן פון דער שטאט אולם.

אין רעזולטאט פון דער ווייטערדיגער אויספארשונג האט פאליציי נעכטען ארעסטירט דריי מיטגלידער פון דעם רייכסווער-גארניזאן.

א געהיימנישפולער איבערפאל אין קראקא

ק ר א ק א, 23. (טעלעפאניש)

היינט אין אווענד האט א פאליציאנט אין קראקאווער „סוקיעניצע" פערהאלטען 2 אונבעקאנטע פערזאן.

איינער פון זיי האט בעת'ן לעגיטימירען זיך ארויסגעכאפט א רעוואלווער און 3 מאל אויסגעשאסען אין דעם פאליציאנט, וועלכען ער האט בלויז דורכגעלעכערט די קליידער.

איינער פון די 2 יונגעלייט איז ארעסטירט געווארען, דער צווייטער איז אנטלאפען.

דער עלעקטרישער שטרייק

ביי אונז אין לאנד און... אין בעלגיען

עטליכע און צוואנציג שטעט ווערען שטרייקען

ר א ד א מ ס ק א, 23 (טעלעפאניש) דא איז פארגעקומען א בעריכטס-מיטינג וועגען דעם באיקאט פון דער עלעקטראווניע.

אין דעם מיטינג האבען זיך בעטייליגט 2000 פערזאן און דעלעגאטען פון פיעטרקאוו און טשענסטאכאוו.

עס איז בעשלאסען געווארען צו פערשפרייטען די באיקאט-אקציע פון עלעקטרישען שטראם אויף עטליכע און צוואנציג שטעט, וואס זענען ארומגענומען דורך דער קאנצעסיע פון דער בעלגישער געזעלשאפט.

ל ו ב ל י ן, 23 (טעלעפאניש) אין פיאסקי ליטערסקיע איז אויסגעבראכען אנ'עלעקטרישער שטרייק.

קודם האבען פערשטרייקט די שטראם-אפנעהמער.

אזוי-ווי די עלעקטראווניע האט איינגעפונען, אז די אפנעהמער קעמפען מיט איהר נישט קאלטבלוטיג, צווינגענדיג א טייל בעפעלקערונג נישט צו בעלויכטען די הייזער, האט זי, די עלעקטראווניע... פערשטרייקט, אויסשליסענדיג אלע קאנסומענטען פון עלעקטרישען שטראם.

איצט שטרייקען, הייסט עס, ביידע צדדים.

ח'שך מצרים אין בריסעל

ב ר י ס ע ל, 23 (ספ. טעל.) דא איז אויסגעבראכען א שטרייק פון די קאנסומענטען פון עלעקטרישען שטראם.

עס איז פינסטער אין די רעסטאראנען, קאוויארניעס און טעאטערס.

די שטאט האט אנ'אויסטערלישען אויסזעהן.

די קרבנות פונ'ם ציקלאן

נ י ו־י א ר ק, 23. (ספ. טעל.) וועדליג די לעצטע אויסרעכענונגען האט דער מורא'דיגער שטורם-ווינד, וואס איז אדורך אין צפון-אמעריקע, אומגעבראכט 193 פערזאן אין דעם שטאט אלאבאמא; אין שטאט דזשיאורדזשיא איז דא 30 דערהרג'עטע און 65 פערוואונדעטע; אין טענעזע — 71 דערהרג'עטע און 34 פערוואונדעטע; אין שטאט קענטאקי — 2 דערהרג'עטע און 4 פערוואונדעטע.

בסך הכל זענען אינם ציקלאן אומגעקומען 242 פערזאן, און 726 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען.

ל א נ ד א ן, 23. (ספ. טעל.) בעת'ן ציקלאן אינ'ם שטאט דזשיארדזשיא האט דער שטורעם-ווינט אונטערגעכאפט א געוויסען מאנספערשוין און ארויפגעשלידערט איהם אויפ'ן שפיץ פון א בוים.

נאך דעם, ווי דער שטורם-ווינד האט זיך איינגעשטילט, האט מען דעם פערשליידערטען געפונען א שווער-פערוואונדעטען פון די איבערגעבראכענע צווייגען.

אין קלעוולענד (טענעסעע) איז א געוויסע פרוי ארויסגעלאפען א דערשראקענע פון שטוב ארויס מיט א קינד אויף דער האנד.

דער ווינט האט איהר ארויסגעריסען דאס קינד, און אריינגעווארפען עס אין א ברונעם, עטליכע מעטער ווייטער. דאס קינד איז דערטרונקען געווארען.

נ י ו־י א ר ק, 23. (ספ. טעל.) די שפיטאלען זענען איבערפולט מיט פערוואונדעטע, וואס זייער צאהל שטייגט איבער 2500.

דער רוב פון זיי איז שווער פערוואונדעט.

א טראגישער באלאנס

נ י ו־י א ר ק, 23. (ספ. טעל.) לויט די לעצטע אויסרעכענונגען פון דער רויטען-קרייז-מיסיע בעטרעפט די רשימה פון די דערהרג'עטע און פערוואונדעטע 2775 פערזאן.

דער ציקלאן איז אריבער איבער די שטאטען: אלאבאמא, טענעסעע, קענטאקי, און דרום-קארא־לינא.

אין דער שטאט מאנגאמערי איז די אונטערוועלט געווארען דער הערשער פון דער סיטואציע: געוועלבער, בענק און אפילו פריוואט-וואוינונגען זענען בערויבט געווארען. אין יענער געגענד זענען ארויסגעשיקט געווארען מיליטער-אפטיילונגען.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2. דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאן.
גאסטשפילן פון לאדזער קאמעראל און קליינקונסט-טעאטער „ארט"
קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.
היינט, דאנערשטאג — 2 פארשטעלונגען: 8 און 10 אווענד
ס'ווערט געשפילט
אספעציעלער פראגראם
12 שלאגער-נומערן, 2 טיילען
מארגען, פרייטאג — נאר 1 פארשטעלונג 10 אווענד
שבת 4 נאכמ. א גרויסע הנחה-פארשטעלונג
ווי אויך שבת 8 און 10 אווענד — גרויסער פראגראם.
פרייזן אין מארגענדיגען אנאנס.

בילדער פון די אונרוהען, וואס זענען פארגעקומען אין די פארד-פאבריקען אין דעטראיט

אונטען — ארבייטער זאמלען זיך פאר די פאבריקען. אויבען: פאליציי ווארפט זיך אויף די ארבייטער.

געשטאכען א יאפּאנישען קאנסול

האמבורג, 23. (ספ. טעל.) היינט איז דא געמאכט געווארען אן אטענטאט אויפ'ן יאפאנישען קאנסול.

דריי אנפאלער זענען ארעסטירט געווארען. צוויי זענען עטלאפען.

דער קאנסול האט בעקומען עטליכע מעסער-שטעך און איז א בעוואוסטלאזען צושטאנד האט מען איהם אפּגעפיהרט אויף דער פּאגאטאוויע-סטאציע.

קאמוניסטען-ארעסטען אין סאסנאוויץ

סאסנאוויץ, 23 (טעלעפאניש) דא איז ארעסטירט געווארען א גאנצע רייהע קאמוניסטען.

עס איז פער'חתמ'עט געווארען דער לאקאל פון קאמייסטישען ראיאן-קאמיטעט.

צובונטעוועטע מצורעים אין שפּאניען

אליקאנט (שפאניען), 23. (ספ. טעל.) די מצורעים אין פענא האבען זיך צובונטעוועט און געשאפען א פייער משפחה.

זיי האבען ארויסגעווארפען די היטער און די גלחים און פערניכטעט דעם פארקאן, וואס טיילט אפ די ברויטע און מענער.

דערנאך האבען זיי זיך ארויסגעלאזט אין דער אומגעגענד, זיך בעגריכט מיט די בעגעגענטע מענשען פאר די הענד, און ארומגעהמענדיג זיי, אנגעשטעקט זיי מיט דער צרעת...

די צרומיגע פּויערים האט עס געקאסט פיל ארבייט ביז זיי האבען פערטריבען די צובינטעוועטע מצורעים אין שפּיטאל.

פראנצויזישע רעגירונג איז דער מינערהייט

הייסע דעבאטע אין פּארלאמענט

פּאריז, 23. (ספ. טעל.) דער פּארלאמענט האט נעכטען בעטראכט די פארשלאג'ען פון די לינקע בנוגע די אינוואלידען-רענטעס און מיליטער-עמעריטורען.

די פּראיעקט-געבער האבען געפאדערט הוספות און דעם מיליטערישען מינימום עמעריטור בעצייכענט אויף 7 ביז 8 טויזענד פראנק יעהרליך.

געגען דעם פארשלאג פון די לינקע איז ארויס געטראטען דער פינאנץ-מיניסטער פלאנדען, וועלכער האט אנגעוויזען אויף דער נויטיגקייט צו ברענגען א גלייכגעוויכט אין בודזשעט אין דער קלערט, אז אזא מין הוספה וואלט געבראכט צו א דעפיציט פון 30 מיליאן, וואס דערויף געפינט נישט די רעגירונג קיין דעקונג.

נאך זעהר טומעלדיגע דעבאטען, האט דער פאר לאמענט מיט 348 שטימען געגען 189 בעשלאסען איבער צוגעבען דעם פראיעקט צו א בפרוטיות'דיגער בעטראכטונג אין בעארבייטונג אין דער בודזשעט-קאמיסיע. דערביי האט דער מיניסטער פלאנדען מתרה געווען, אז ווען דעם פארלאמענט זאל געלונגען אדורכצופארסירען דעם פארשלאג וועגען הוספה, וועט די רעגירונג מיט כל הכוחות זיך בעמיהען, אז דער סענאט זאל דעם פארשלאג נישט בעשטעטיגען.

פּאריז, 23. (ספ. טעל.) אויף זיין נאכט-זיצונג האט דער סענאט מיט 164 שטימען געגען 134 אנערקענט פאר אונמעגליך צו בעטראכטען דעם פארשלאג וועגען פערלענגערען די מאנדאטען פון די דעפוטאטען ביז 6 יאהר.

די לוויה פון קאלישער רב

די פראגע וועגען בעשטימען א ממלא מקומו

קאליש. 23 (טעלעפאניש). צו דער לוויה פון דעם נפטר-געווארענעם רב ר' יחזקאל ליבשיץ איז געקומען אן עולם פון פיל טויזענדער מענשען און פון פערשידענע שטעט פון פוילען.

עס זענען אויך אנגעקומען העכער 100 רבנים און רביים.

די לוויה איז אפגעלעגט געווארען אויף נאכמיטאג, ווייל מ'האט געווארט אויפ'ן אנקומען פון דעם נפטר'ס זוהן פון באזעל און א רב.

זעקס אין אווענד איז די לוויה פארגעקומען און מ'האט דעם נפטר איבערגעפיהרט פון דער היים אין דער סינאגאגע.

די פראגע פון בעשטימען א ממלא מקום אויפ'ן אמט פון ראש פון דער אגודת הרבנים איז אפגעלייגט געווארען אויף 3 חדשים.

אלס קאנדידאטען ווערען בעטראכט דער זוהן פון דעם נפטר, און דער ברודער פון דעם גערער רבי, דער פאביאניצער רב, אלטער.

פּוילישע בערג-ארבייטער ביים מיניסטער לאוואל

פּאריז, 23 (ספ. טעל.) א דעלעגאציע פון פוילישע בערג-ארבייטער אין פראנקרייך איז אויפגענומען געווארען דורכ'ן ארבייטס-מיניסטער לאוואל.

די דעלעגאציע האט געשילדערט די שווערע לאגע פון די פוילישע ארבייטער אין פראנקרייך, מחמת דער ארבייטסלאזיגקייט.

דער מיניסטער לאוואל האט צוגעזאגט דער דעלעגאציע, אז ער וועט דערפילען זייער פאדערונג אין דער הינזיכט פון אויסצאהלען שטיצע פאר ארבייטסלאזע.

בעקאנטער סקולפטאר באריס שאץ געשטארבען

ניו-יארק, 23 (יט"א טעלעגראפיש) אין עלטער פון 71 יאהר איז געשטארבען דער בעוואוסטער סקולפטור און גריינדער פון „בצלאל“ אין ארץ-ישראל — באריס שאץ.

דער פערשטארבענער איז א זוהן פון א מלמד אין קאוונער געגענד. אין די יונגע יאהרען האט ער שטודירט אין ווארשא, לעצטענס איז ער געווען אין אמעריקא אין דער אנגעלעגענהייט פון בצלאל.

23 פערזאן זענען אומגעקומען

ביי א ספארט-פערמעסטונג אויפ'ן ים

אמסטערדאם, 23. (ספ. טעל.) פון דער געגענד סאראבאיא (יאווא) איז אנגעקומען א ידיעה וועגען דער קאטאסטראפאלער פערלויף פון די ספארט-פערמעסטונגען, וואס זענען ארגאניזירט געווארען דורכ'ן דארטיגען יאכט-קלוב;

צוויי יאכטע האבען זיך צוזאמענגעשטויסען אין פולען ים און זענען דערטרונקען געווארען.

פון די 49 פערזאן, וואס זענען אריינגעפאלען אין וואסער זענען בלויז 26 אפגעראטעוועט געווארען.

לופט-פליה-קאטאסטראפע

פּאריז, 23. (ספ. טעל.) היינטער שטראסבורג האבען זיך 2 עראפלאנען צוזאמענגעשטויסען אין פולען פליה.

4 פערזאן זענען דער'הרג'עט געווארען.

ארויסגעגנב'עט א „צאצקע“

בריסעל, 23. (ספ. טעל.) ביים איינזש. ווילי מען פון דער פירמע שטאקוויס אין בייעל האט מען ארויסגעגנבעט די פלענער פון א נייער 75 מילימעטערדיגער קויל.

דאס זענען פלענער, וואס זייער אויסארבייטונג איז לעצטענס בעאויפטראגט געווארען דורכ'ן בעלגישען קריגס-מיניסטעריום.

דער נייער פליה פון „צעפעלין“

בערלין, 23. (ספ. טעל.) דער „צעפעלין“, וועלכער איז ארויסגעפלויגען מאנטאג פריה פון פרידריכס האפען איז היינט פריה אנגעקומען צו די ברעגעס פון בראזיליען.

מ'לאזט נישט אריין באַרביס'ן קיין לאנדאן

לאנדאן, 23. (ספ. טעל.) די ענגלישע רעגירונג האט אפגעזאגט צו געבען אן אריינפאהר-וויזע דעם בעריהמטען פראנצויזישען שריפטשטעלער אנרי בארביס, וועלכער האט געוואלט קומען קיין לאנדאן רעדען ביי די ענגלישע קאמוניסטען וועגען אינטערנאציאנאלער ארבייטער-הילף.

קינא-שטרייק אין פראנקרייך

פּאריז, 23 (ספ. טעל.) די אינהאבער פון די פּאריזער קינא'ס האבען בעשלאסען מיט'ן 29 ד. ח. אפצושטעלען די סעאנסען.

די טעכנישע פערסאנאלען זענען געקינדיגט געווארען.

צו דער אקציע איז אויך צוגעטראטען די פראווינץ.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 24 מערץ 1932

11,45 פרעסע-איבערזיכט, 11,58 צייט-סיגנאל, 12 10 גראמאפאן, 3 25 פארלעזונג, 3,50 פראגראם פאר קינדער, 4 20 לעקציע פראנצויזיש. 4 40 מוזיק, 5,10 פארלעזונג, 5,35 יאטסדינסט, 6.05 קאנצערט, 6 50 פערשידענעס 7,15 פאסט-קעסטעל, 7,30 רעפערטואר, 7,45 ראדיא-פרעסע, 8.00 רעפעראט וועגען הייזען, 8,15 קאנצערט פון ווארשאווער פילהארמאניע, 10,40 קאמוניקאטען, 10,50 טאנץ-מוזיק פון נאקא.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס, 12-טער ציהונגס-טאג

15.000 zł. na nr. 22827

Po 5000 zł. na nry.: 7981 26846

Po 3000 zł. na nry: 2424 17706 39725 78672 81402 87027 105431 107402 109523 119635 136914

Po 2000 zł. na nry: 1956 16563 19290 21275 38258 85051 90953 91291 92280 106584 115778 125255 134174 134968 138158 141589 152384 152377

Po 1000 zł. na nry: 802 9130 13306 25128 28226 33591 36644 43428 53999 54437 56895 59081 69623 71661 73276 73898 74419 76164 77991 81440 83050 86416 86855 100700 112002 116754 120809 127293 128024 128407 137570 139828 140894 150439 150884 153648 154642

Po 500 zł. na nry: 1131 3380 3571 4155 4942 7499 7670 7842 8299 10375 10526 10888 14106 14782 16710 17232 17893 17975 18513 18739 19248 19352 20123 20958 21005 23404 26162 23746 27464 28329 29554 30940 32131 32556 34278 34893 37468 37882 38039 38313 38751 39401 39889 40558 40745 40803 41055 42454 42544 42918 4404 45154 45476 45784 47966 48702 49010 49238 49384 50983 51119 52055 55266 55464 57143 57398 57576 57719 61239 62041 62768 63375 64594 66382 68141 68261 68662 70153 70315 70868 72197 72166 73768 77064 77170 77710 79831 83512 83697 83830 84286 84805 87453 87690 88772 89437 89893 90427 92621 93848 93593 94389 95900 96165 97078 97484 97418 97760 98489 99001 101675 101760 102088 102366 102680 103593 104147 104390 104720 194308 105205 105525 106270 107602 107759 108203 108691 109171 109668 112365 114397 114699 114741 115214 116121 117259 118381 118614 118901 119873 120685 122445 123774 123782 124534 125279 125460 126743 127199 127788 127835 128377 129793 130012 130491 131174 132830 133498 135069 135369 137380 138913 140308 140438 141451 142014 142791 142922 43569 144668 145021 146363 146552 147314 147628 147882 148270 149791 150153 150256 150442 152326 152818 153638 155030 155324 155801 157113 157777 158008 158075

Po 250 zł wygrały nastepujace numery:

64 97 242 490 509 62 80 99 628 62 88 708 56 823 69 82 968 98 1051 905 104 76 77 257 306 36 492 554 784 85 86 93 2182 202 303 51 590 638 908 3035 145 73 224 409 32 53 508 25 318 27 30 718 20 25 936 4043 146 211 321 61 94 676 899 5036 71 93 138 62 381 446 54 588 98 610 90 772 93 804 19 42 6047 98 106 259 61 94 301 54 74 75 96 414 525 45 686 93 796 812 32 98 946 50 85 94 7121 83 98 263 97 354 523 603 54 57 709 95 834 8006 32 79 86 314 70 438 42 501 21 22 96 744 897 949 9016 48 101 350 66 432 90 532 58 617 741 53 819 52 61 909 33 61 10023 59 120 387 478 583 602 50 64 97 755 873 917 11072 106 13 266 81 397 488 532 652 723 24 82 831 61 89 908 12 12144 273 334 96 418 531 50 95 688 90 747 89 865 91 907 53 80 59 13021 65 240 323 41 428 788 806 29 50 57 78 14023 166 95 372 410 52 504 33 58 64 73 673 747 15022 60 313 432 76 530 715 48 941 69 16040 177 205 307 72 641 707 22 71 78 594 17006 64 206 57 512 18 664 87 724 32 55 66 817 20 62 977 97 18070 169 217 320 24 487 720 30 803 51 58 70 941 19155 306 443 44 654 72 750 821 43 70 78 88 96 913

20015 86 265 348 57 475 574 77 655 952 21008 32 45 92 154 337 86 87 658 84 94 853 22119 228 86 347 618 75 97 752 90 954 23037 141 218 319 95 99 455 591 643 68 764 93 885 946 24069 194 323 37 450 70 709 939 46 25027 107 209 63 388 451 505 745 816 45 910 26045 122 92 206 84 314 57 62 613 19 718 18 999 27048 240 99 337 420 540 79 605 42 62 701 53 821 59 88 923 28005 71 76 86 90 147 82 225 41 55 344 78 400 650 712 38 845 80 93 924 81 29009 69 153 71 226 74 365 66 84 405 34 582 613 28 70 730 60 856

30511 47 95 638 53 772 878 31031 213 19 65 312 452 607 21 37 42 812 50 66 924 32 69 92 32005 7 42 128 36 47 338 402 62 63 87 682 815 22 951 83 33122 30 256 373 81 499 510 92 97 624 707 31 60 849 905 34019 80 153 265 84 96 481 516 78 650 88 97 726 52 814 983 35332 45 434 88 610 78 81 786 840 970 36115 230 38 360 560 603 46 51 60 740 819 60 78 932 37025 30 205 35 474 533 680 85 725 49 845 941 45 49 38125 57 73 236 44 338 404 81 516 712 95 886 980 39012 161 73 315 459 641 82 917 92 40121 41 219 50 310 469 573 86 92 741 97 830 913 95 41029 69 117 22 78 249 84 86 314 414 63 511 40 50 73 643 50 825 57 930 42104 17 84 249 85 373 563 604 35 76 740 43285 452 598 605 38 58 726 32 44180 283 308 87 527 76 600 719 838 94 991 94 45051 147 207 359 89 419 511 614 783 88 815 49 903 93 46145 72 204 70 80 485 539 49 56 59 747 56 47133 255 346 418 579 624 69 768 924 96 48046 137 44 88 253 76 82 311 25 38 540 78 94 675 87 825 32 55 63 908 16 49041 125 40 71 252 78 80 318 22 57 403 4 540 80 756 87 99 27 940 44 50147 58 61 71 83 88 224 304 59 445 557 863 70 927 51111 245 63 96 413 65 501 93 618 76 807 32 74 977 52060 90 155 202 51 309 45 59 433 80 88 92 93 501 16 26 627 871 79 53106 10 36 59 223 51 575 606 715 43 97 840 944 54006 71 74 178 201 46 54 519 57 652 703 44 63 867 55100 212 33 315 17 19 44 87 89 523 56 751 96 98 829 54 903 42 56022 147 51 67 327 437 41 95 550 643 49 57 71 84 747 932 57063 103 17 254 58 95 422 500 28 727 51 830 40 57 949 63 65 73 58058 73 168 260 325 41 96 97 446 61 564 71 615 81 705 22 58 82 83 810 968 80 59071 224 386 422 509 60 70 76 653 75 808 19 971

60033 41 161 66 213 14 50 51 394 619 23 89 533 623 796 964 61011 32 36 61 143 236 41 72 327 50 79 466 82 553 58 648 874 62013 42 77 95 325 41 448 506 701 28 31 854 980 63209 302 31 482 83 549 664 94 729 802 8 12 19 23 905 64037 161 325 437 503 692 756 874 85 90 949 64 96 65036 80 91 181 93 248 98 367 713 828 944 66196 315 54 94 477 507 627 775 984 67220 37 309 88 574 685 716 70 820 50 916 76 68188 301 566 666 821 88 69146 56 94 230 318 34 401 70 518 674 77 739 44 832 915 20 70161 206 49 98 381 455 551 625 848 901 52 71212 14 323 27 40 401 520 41 62 84 612 52 761 70 807 17 99 944 50 79 72019 213 37 65 393 430 42 83 657 730 52 93 73204 82 395 445 59 8 3844 56 948 74157 325 56 73 411 79 91 590 618 97 774 892 940 75017 34 69 76 77 89 95 103 51 232 95 491 669 94 737 55 66 80 905 74 76147 87 385 402 18 32 82 630 74 96 744 48 854 91 926 49 62 82 93 77068 87 239 367 404 17 31 35 66 508 78031 84 166 375 485 530 79 633 911 27 80 84 79084 89 283 90 325 401 510 728 69 821 967 80011 42 358 61 62 65 86 411 72 5807 918 25 77 81001 15 218 44 366 82 94 415 786 309 63 82040 41 361 524 25 662 929

83067 169 214 23 342 632 98 99 775 813 19 26 59 927 91 98 84013 23 86 102 8 250 389 503 39 76 92 701 973 85137 205 70 85 87 99 314 484 530 47 96 876 928 73 86149 237 343 479 511 19 45 67 743 73 823 27 50 922 86 98 87053 57 88 155 230 69 487 519 646 94 729 75 913 30 88344 62 421 547 74 76 628 722 843 911 89089 167 76 233 40 334 37 410 56 539 735 56 893 996

90003 81 105 202 209 97 322 488 92 550 672 731 53 90 838 74 954 67 91226 345 420 507 15 68 80 94 631 50 740 824 970 92889 425 30 31 500 11 39 46 758 840 945 93022 61 116 52 211 18 49 306 35 51 400 29 77 585 621 43 717 913 94105 12 41 227 48 366 403 601 2 703 928 95081 87 125 228 331 456 548 771 890 939 56 80 96049 66 82 142 71 587 630 97071 121 32 94 371 442 59 682 730 801 63 967 72 97 98042 343 95 489 560 632 788 987 99128 41 78 274 475 552 85 708 68 958 82 99100004 121 289 303 13 495 99 674 701 57 810 15 933 101026 50 92 153 60 94 99 206 54 485 98 518 673 717 23 44 99 846 916 19 102130 75 87 234 316 60 67 68 92 424 56 89 756 802 57 59 96 901 103002 62 181 258 64 97 425 536 829 104065 111 251 300 13 17 440 517 85 633 703 27 858 901 45 78 105150 64 90 346 604 78 796 908 56 62 95 106068 96 313 45 53 61 83 451 539 95 601 62 74 701 37 81 942 75 97 107131 309 483 542 605 96 794 98 806 94 915 108039 115 49 242 92 445 78 771 95 837 93 109006 50 72 114 62 218 397 434 46 663 823 933 62 110018 96 140 251 83 300 48 65 96 527 630 722 98 814 35 40 60 94 901 2 15 111053 81 117 35 210 74 356 88 92 98 715 520 59 618 89 851 98 926 70 112011 80 86 163 98 205 98 557 616 48 763 910 28 77 113170 95 330 435 62 597 649 81 782 910 114180 250 356 58 73 410 45 46 53 614 76 732 57 835 71 115017 227 359 78 478 514 677 87 116083 173 94 218 94 320 74 495 529 604 777 812 14 45 95 117035 99 101 51 54 97 236 67 69 348 417 503 601 914 118053 59 116 36 220 44 322 73 463 633 720 29 49 800 942 119037 46 223 56 60 383 85 613 61 775 937 62

12097 144 201 20 25 317 28 43 81 98 423 88 508 69 617 33 42 716 824 30 85 929 121059 75 57 173 78 79 89 278 81 391 418 638 89 719 820 953 122139 204 19 49 461 538 65 639 745 899 953 68 123026 35 90 180 351 430 517 24 56 733 814 77 910 88 124133 38 274 310 92 579 601 87 722 51 125119 41 282 481 87 520 22 60 74 92 649 78 704 28 77 953 63 65 66 89 126062 294 329 458 586 768 823 84 905 127076 136 376 489 99 516 97 601 46 49 734 833 901 46 128150 67 229 352 400 19 565 833 34 37 63 73 709 96 940 129033 222 536 70 682 727 865 80 901 06 130006 16 36 45 295 335 47 85 98 443 577 668 708 25 88 814 24 78 89 905 83 131023 80 161 222 329 32 57 516 96 716 43 52 69 818 132151 225 28 31 59 93 475 99 539 97 638 705 14 82 133032 74 108 275 347 428 653 64 713 820 134178 313 95 544 97 665 826 900 59 135029 72 138 49 373 467 77 504 618 40 744 873 977 81 136297 318 49 92 462 526 620 770 815 17 28 35 993 337013 107 57 248 525 81 684 704 807 12 14 949 69 138013 78 104 92 244 303 407 46 514 40 646 704 43 85 94 865 904 47 139007 52 97 255 507 667 70 750 808 14 26 94 900 26 140001 26 79 120 64 65 207 31 90 636 54 784 90 928 14 141038 219 64 69 306 25 72 91 617 827 46 909 84 142035 145 273 371 580 725 815 87 911 32 74 143011 17 31 62 467 96 530 42 61 615 53 80 771 910 86 98 144185 298 323 96 434 74 540 535 37 961 84 93 145137 48 384 422 587 605 869 89 146063 71 74 81 126 80 85 279 337 74 507 54 56 622 48 866 78 910 55 147037 62 127 55 385 416 83 502 79 85 93 698 801 909 92 148014 18 62 190 286 331 81 445 625

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
24 מערץ 1932

ליקווידאציע פון מיניסטעריומס.

די רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט, וואָס וועגען איהר האָט מען אַזוי לאנג גערעדט, איז ענדליך געשעהן. ביי לייטען בעטייט עס גאַנץ אָפט וויכטיגע ענדערונגען אין דער פּאָליטיק, אינלענדישער, אויסלענדישער, פינאנציעלער, עקאָנאָמישער. ביי אונז... וואָס איז דער אונטערשיד, צי מיניסטער וועט זיין איקס צי איגרעק, ווארעמער דערפון וועט אונז זיכער נישט ווערען.

און דאָך איז די איצטיגע רעקאָנס-רוקציע נישט ענליך צו די פריהערדיגע. נישט סתם מיניסטאָרען זענען אוועק, נאָר מיניסטעריומס זענען אוועק.

ביז איצט זענען געווען צוויי בעזונדערע מיניסטעריומס — פאַר אגראר-רעפאָרמען און פאַר לאנדווירטשאַפט. ביידע זענען זיי אויפ'ן פּאַפּיר אויך אויף ווייטער פערבליבען. אָנשטאָט צוויי מיניסטאָרען וועט אָבער בלויז זיין נאָר איינער, ד. ה., אַז עס איז געמאכט געוואָרען דער ערשטער שריט אָפּצושאַפען דאָס מיניסטעריום פאַר אַגראַר-רעפאָרם. און באמת צו וואָס איז נויטיג אַ מיניסטעריום פאַר אַגראַר-רעפאָרם, בעת דער געזעץ וועגען אגראַר-רעפאָרם, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען אין יאָהר 1920, אין מאָמענט ווען די רויטע אַרמעע האָט מאַרשירט אין דער ריכטונג פון וואַרשא, איז שוין יאָהרען-לאַנג אַ טויטער אות, און נישט מעהר. דאָס זעלבע, וואָס מיט דער אַגראַר-רעפאָרם איז געשעהן מיט'ן מיניסטעריום פאַר עפענטליכע אַרבייטען. אויפ'ן פּאַפּיר איז עס ווייטער געבליבען, איבערגענומען האָט עס אָבער דער קאָמוניקאַציע-מיניסטער אינזש. קין. און ווידעראַמאָל.. צו וואָס איז נויטיג אַ מיניסטעריום פאַר עפענטליכע אַרבייטען, חיבאלד קיין עפענטליכע אַרבייטען זענען נישטאָ. אָט רוקט זיך ווייטער אָן דער פריהלינג, דער בוי-סעזאָן. האָט די רעגירונג אַ־שר אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן פון וועלכע נישט-איז בוי-אַרבייטען, זענען דערויף אַ סך קרעדיטען אַסיגנירט געוואָרען? מיר רעדען, פערשטעהט זיך, נישט וועגען לוקסוס-אַפּאַרטאַמענטען פאַר דעם אָדער יענעם שררה, אָדער וועגען פּאַלאַצען פאַר דעם אָדער יענעם אַמט, נאָר וועגען איינפאַכע היגיענישע וואוינונגען פאַר די ברייטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג.

אַ נייעס איז אויך אין דער איצטיגער רעקאָנסטרוקציע, וואָס ס'איז בעשטימט געוואָרען אַ מיניסטער אָהן אַ פּאָרטפעל. דאָס איז דער ביז־איצטיגער וויצע-מיניסטער פאַר פינאנצען, געוו. דירעקטאָר פון דער ווילנ"ר האנדעלס-קאמער פראָפ. זאוואדזקי. וואהרשיינליך דארף מען עס אויסטייטשען, אז דאָס בעדייט אַ שטיקעל נצחון פון די געגנער פון עטאַטיזם אין די רייהען פון דער סאַנאַציע, אַ נצחון פון דער פירטער בריגאדע איבער דער ערשטער. מעגליך אויך, אז ה' זאוואדזקי וועט זיין דער פאַקטישער פינאנץ-מיניסטער, הגם נאָמינעל וועט ווייטער בראש פון פינאַנץ-מיניסטעריום שטעהן יאַן פּילסודסקי. די פּאָראויסזאָגונג, אַז ער וועט בעשטימט ווערען פאַר'ן יוסטיץ-מיניסטער אַנשטאָט דעם מינ. מיכאַלאָווסקי איז אַלזאָ נישט מקויים געוואָרען. צו וואָס איז אָבער בכלל נויטיג אַ מיניסטער אָהן אַ פּאָרטפעל, בעת אַ צווייטער אין אַ דריטער האָט גאנצע צוויי מיניסטעריומס, נאָר... קיין אנדערע דאגות האָבען מיר נישט?! פאַרהאַן אַזוי פיל מיניסטאָרען, זאָל זיין נאָך איינער.

וו. ט.

וויפיל יודען לעבען אין קאַרפּאַטען-רוסלאַנד?

פראַג, (י.ט.א.) פון די סטאַטיסטישע מאַטעריאַלען, וואָס זענען איצט פערעפענטליכט געוואָרען וועגען דער פאָלקסצעהלונג פון 1930 אין טשעכאָסלאָוואַקיי, איז צו זעהען, אַז אין קאַרפּאַטען-רוסלאַנד שטעלען די יודען מיט זיך פאַר די דריט-שטאַרקסטע נאַציאָנאַליטעט. דאָס ערשטע אָרט פערנעמען לויט זייער צאָהל די אוקראַינער. דאָס צווייטע — די אונגאַרן, דאָס דריטע — די יודען. די צאָהל יודען איז געשטיגען פון 79,715 אין 1921 אויף 95,509 — אין 1930. פּראָצענטמעסיג איז אָבער די צאָהל יודען געפאַלען פון 13,3 פּראָצ. אויף 12,3 פּראָצ.

א גרופּע יודישע אַרבייטער פון אַרגענטינע
אָפּגעפאָהרען קיין ביראָ-בידזשאַן

בוענאָס-איירעס (יט"א) אַ גרופּע פון 34 יודישע אַרבייטער, מיט זייער 8 פרויען און 5 קינדער, איז אָפּגעפאָהרען קיין סאָוויעטען-רוסלאַנד מיט'ן צוועק צו בעזעצען אין ביראָ-בידזשאַן.

פאָהרען יודען קיין ארץ-ישראל...

א בריף פון וועג

!!!!!! ספּעציעל פאַר'ן „נייעם פאלקסבלאַט"

אין בעשטימטען זאַמעל-פונקט פון הויפּטבאַהן-הויף, אַ צושטראָם פון מענשען. פריהעליכע פּנימער, עס ווערען ערלעדיגט די לעצטע פּאָרמאַליטעטען. די רייזענדע בעקומען איינטריטס-קאַרטען מיט בעשטימטע ערטער אין די וואַגאָנען און אויף דער שיף. די מאַשין קלאַפּט אויסגעצייכענט.. אַלע זענען אויפגערוימט און מונטער, אַ טייל מענער און פרויען אָנגעטון אין די ווינטער-פּעלצען, די איבעריגע שוין אין די לייכטע פריהלינגס-קליידער מיט די טוריסטען-אָפּצייכנונגען אין די לאַצען (פּוילישער אָדלער און ווייס-בלוי באַנד). דאָס זענען די פּאָהרער קיין ארץ-ישראל, וועלכע האָבען שוין אַראָפּגעוואָרפען פון זיך די ווינטער-מלבושים, מען כאַפּט דערווייל אַ ציטער. אַלע ווייסען אָבער אַז אָט נאָך אייניגע טעג און מען וועט זיך אַריינבעקומען אין דער וואַרימער אַטמאָספער פון נאָהענטען מזרח, פון דער ארץ-ישראל זון.

הונדערטער מענשען בלויז פאָהרען און יעדען בעגלייטען מינדעסטענס פינף קרובים און בעקאַנטע, קיין שפור פון כאַאָס, יעדער געפינט זיין פריהער אַנגעצייכענטען פּלאַץ, די אינסטרוקטאָרען פון „פּראַנקאָפּאָל" ווערען נישט מיד און געבען ערקלערונגען און אָנווייזונגען, דער גאַנצער שטאַב פון דער פּויליש-פּאַלעסטינער האַנדעלס-קאַמער מיט'ן פּרעזעס ה' לעוויטע בראש זענען אויך דאָ אויפ'ן אָרט. פּרעזעס לעוויטע פיהלט זיך ווי אַ פּאָטער פון די פערזאַמעלטע, ווינשט יעדען אַ גליקליכע רייזע, פער געסט נישט צום לעצטען מאָל אָנזאָגען די „טוריסטען" למען השם בעזוכען די פערשידענע קאָנפערענצען פון מיטעלשטאַנד, גיט אַדרעסען, אָנווייזונגען.

דער צוג ריהרט פון אָרט, אין דער לופט קלינגען אָפּ די געזעגנונגס-ווערטער פון די פערזאַמעלטע אויפ'ן פּעראָן. עס קומט פאָר די ערשטע בעקאַנטשאַפט צווישען די מיטפאָהרער. דאָס פאָרשטעלען און בעקענען זיך פון די מיטרייזענדע. דערווייל אָבער האָב איך זיך נישט ווילענדיג צוגעהערט צו אַזאַ געשפּרעך, ווי אַ סימפּאַטישע טאָכטער, וועלכע קאָן זיך נישט איינהאַלטען פון אויסדריקען איהר פרייד, צוליב דעם פריינדליכען פערהאַלטען זיך מיט די נישט-יודען אויפ'ן וואָקזאַל, איהר ווייסט, זאָגט זי, איך האָב מורא געהאַט, אַז ווען עס וועלען זיך פערזאַמלען אַזוי פיל יודען וועלען די נישט-יודען שרייען „דאָ פּאַלעסטיני", „דאָ פּאַלעסטיני".

דאָס איז דיזעלבע געשיכטע האָט זיך אָפּגערופען אַ צווייטע פרוי ווי מיט'ן וואָרט „זשיד", אַמאָל, ווען יודען האָבען זיך גערופען „איזראַעלישי" אָדער „סטאַראָזאַקאָני" (אַלטגלויביגע). האָבען די קריסטען אונז גערופען מיט אַ שימפּוואָרט „זשיד", זייט אָבער מיר אַליין האָבען זיך אויפגעהערט שעהמען מיט'ן וואָרט „זשיד" האָבען די קריסטען אויך אויפגעהערט דאָס בעטראַכטען אַלס שימף-וואָרט.

אַזוי וועט אויך זיין, האָט זיך אָנגערופען דער דריטער פּאַסאַזשיר פון אונזער קופּע, ווען יודען וועלען זיך אויפהערען שעהמען מיט אונזער שפּראַך, און דעריבער לעג איך פאַר מיר זאָלען טאַקע בעסער רעדען יודיש.

פאַנאַ רוזשיטשקאַ, האָט די עלטערע פרוי געזאָגט „טען פּאַן מאַ ראַציע" לאָמיר בעסער רעדען יודיש.

און אַזוי איז עס געשעהן, אַז נאָך איידער מיר זענען אַריבער די וואַרשעווער ראָגאַטקע, האָט שוין פריילין רוזשיטשקאַ גערעדט יודיש.

די מיטפאָהרער — פערשידענאַרטיגע. אַ פרוי פאָהרט קיין א"י זעהען איהר פאָטער נאָך 25 יאָהר. ער איז געווען אין אַמעריקע, אַרומגעוואַנדערט איבער לאַנד, געפּרובט פערשידענע מלאכות, געמאַכט אַ פערמעגען, אָבער נישט געקענט זיך אַקלימאַטיזירען. אָפּגעפאָהרען קיין ארץ-ישראל און זיך גענומען צום אַקער-אייזען.

אַ קופּע איז פערנומען מיט יודישע פילמער, אַ דאַנק דעם פילם וועלען יודען אויף גאָר דער וועלט האָבען די מעגליכקייט זעהען די א"י-מכבי'אַדע, די א"י-אויסשטעלונג. עס וועט געמאַכט ווערען צום ערשטען מאָל אַן עכטער יודישער פילם פון א"י-לעבען געמאַכט אין ארץ-ישראל גופא. אַ ברייט-אָנגעצייכענטער פּלאַן פון נאַטור, קאָלעקטיוו, לעבען פון אַרבייט און ליבע.

פריילין רוזשיטשקאַ חלומט שוין וועגען ווערען אַן א"י-פילם שטערן, דירעקטאָר מאַרקאָוויטש איז ליבענסווירדיג און גיט צו מוט.

אַ דעלעגאַציע פון יודישע אינדוסטריעלער זיצט פערשלאָסען אין קופּע. מען בעקענט זיך נעגעגוריטיג מיט די פּלענער און אויסזיכטען, מען זעהט שוין אין פּערספּעקטיוו די ניי-איינגעאָרדענטע וואַרשטאַטען, איך בעוואונדער די פּרעציזע צוגעגרייטע מאַטעריאַלען, סטאַטיסטיק, קאַלקולאַציע, די קענטניש פון אַרבייטס- און אָפּזאַץ-מאַרקען. דאָס האַנדעלס-מיניסטעריום אין וואַרשע האָט געגעבען די יודישע אינדוסטריעלער מיט די נויטיגע מאַטעריאַלען, וואָס ווערען צוגעשיקט פון די קאָנסולאַטען אין ארץ-ישראל, און אין די שכנות'דיגע לענדער. עס ווערען געלעגט האָפנונגען אויף דעם יודישען כח צו בעהערשען וועלט-מאַרקען, שויך היינט-צו-טאָג האָט די ארץ-ישראל-פּראָדוקציע אַ גוטען נאָמען אין די שכנות'דיגע לענדער. די אַראַבער אין סיריען מעסאָפּאָטאַמיען מאַכען גערן בעשטעלונגען אויף א"י-אויסאַרבייטונגען. די א"י-פּראָדוקציע איז הונדערט פּראָצענטיג אַ יודישע. די אַראַבער ווערען דערביי נישט אַרויסגעשטויסען פון זייערע פּלעצער.

קיין שום „קאָמיסיע" פון קאַלאָניאַל-אַמט וועט דאָס נישט קאָנען בעוויזען, אַ וואַגאָן פול מיט חלוצים טוריסטען פערשטענדליך בלויז יונגוואַרג. דאָ ווייסט מען נישט פון קיין קאַלקולאַציע, פון חשבונות. די פּנימער אָפּגעבריהט פון זון, די האַנד געוואוינט צום אַקער-אייזען, דאָ הערט מען בלויז די העבראַאישע שפּראַך.

אויפ'ן צווייטען טאָג פון דער רייזע, אַלע זענען שוין איין משפּחה. מיר דערנעהנטערען זיך צו דער רומעניש׳ער גרעניץ. אַ טייל „טוריסטען" שיקט געזעגנונגס-בליקען צו די ברייטע פעלדער פון פּוילישען פּלאַכלאַנד, איצט בעדעקטע מיט טיפען ווייסען שניי, איז זייערע אויגען בעמערקען זיך שוין די בענקשאַפטס-ווערהטאַגען צום געבורטס-לאַנד. בישטאָ אָבער קיין זכר פון „פּערוויינטע אויגען", פריהליכע א"י-לידער פּערטרייבען דעם אומרוה, די רומענישע גרעניץ-בעאַמטע ווערען בעגעגענט מיט געזאַנג פון „התקוה".

די פּוילישע בעאַמטע געזעגענען זיך פריינדליך. מיר גיבען איבער אַ גרוס פאַר וואַרשע, פאַר פּוילען. זיי געזונד, מאַמע - פּוילען. אם אשכחך פּוילען. (יט"א).

פּויליש-רומענישע גרעניץ.

מ. מאָזעס

וואָס בעדייטען די ענדערונגען אין דער רעגירונג?
שטימען פון דער פּוילישער פּרעסע

די ענדערונגען, וועלכע זענען איצט פאָרגעקומען אין דער רעגירונג, ווערען אייגענטליך גאַנץ קאַרג און קנאַפּ קאָמענטירט אין דער פּוילישער פּרעסע. ערשט אין נעכטיגען נומער האָט זיך אויף די שינוים אָפּגערופען דער סאָציאַליסטישער „ראָבאָטניק", וועלכער שרייבט וועגען דער רעקאָנסטרוקציע אַזוי:

...אויך מיר לעגען נישט קיין גרויס געוויכט אויף די פּערסאָנאַלע ענדערונגען אין דער רעגירונג. אָבער נישט קוקענדיג דערויף, קאָן מען נישט זאָגען, אַז זיי האָבען נישט קיין בעדייטונג. דאָס סיסטעם אמת, בלייבט, אָבער די דאָזיגע אָפּטע ענדערונגען פון די לייטענדע פּערזאָנען בעלויכטען די שוועריגקייטען, מיט וועלכע עס קעמפט דאָס סיסטעם אין דעם פערמעגט, וואָס הערשט אין רעגירונגס-לאַגער. די בעזונדערע גרופּען פון דאָזיגען לאַגער וואָלטען וועלען האָבען זייערע מענשען אויף די לייטענדע שטעלעס און הגם זיי גיבען זיך אונטער דעם אורטייל פון „דעצידירענדען פאַקטאָר", לאָזען זיי דאָך נישט אָפּ דעם קאַמף פאַר די אינטערעסען פון זייער קלאַס אָדער מאַפיע. אַזוי אַ שטיינער זענען די פּריצים נישט צופרידען פון דער דימיסיע פון ה' יאַנטאַ-פּאָלטשינסקי און זיי דריקען דאָס אויס אין דער פּרעסע, און דאָס פערבלייבען פון ה' פּריסטאָר אַלס פּרעמיער ווערט בעטראַכט אַלס זיין זיג איבער דעם ה' פּיעראַצקי.

די ליקווידאַציע פון מיניסטעריום פאַר אַגראַר-רעפאָרמען, שרייבט ווייטער דער ראָבאָטניק, בעדייט נאַטירליך די ליקווידאַציע פון דער אַגראַר-רעפאָרם, וועלכע איז שוין איצט אויך נישט מעהר ווי אַן אַנ'ערינערונג. דאָס אָפּשאַפען פון אַרבייטס-מיניסטעריום בעדייט, אַז מען זאָגט זיך אָפּ פון עפענטליכע אַרבייטען, וועלכע ווערען אויך איצט געפיהרט אין די מינימאַלסטע גרענעצען. דאָס אָנפערטרויען די ליקווידאַציע דעם מינ. קיהן הייסט אָננעהמען, אַז פון די עפענטליכע אַרבייטען וועט בלייבען בלויז דאָס בויען פון באַהנען, פערשטעהט זיך אין די ראַהמען פון דעפיציט-בודזשעט.

פון די פּערזענליכע ענדערונגען פערדינט אויפמערקזאַמקייט די בעשטימונג פון ה' זאַוואַדזקי אַלס מיניסטער אָהן פּאָרטפעל, אָדער ריכטיגער אַלס וויצע-פּרעמיער פאַר ווירטשאַפטליכע ענינים. דער אויפטו איז נישט קיין נייער. שוין ה' באַרטעל האָט אַ מאָל געהאַט אַזאַ פונקציע. אָבער באַרטעל האָט ווי עס איז געהערט צו דער לעווייצע פון דער סאַנאַציע, און ה' זאַוואַדזקי איז אַנ'אויסגעשפּראָכענער קאָנסערוואַטיסט פון ראַדזייווילס גרופּע. דאָס אָנפערטרויען איהם די ווירטשאַפטליכע דיקטאַטור בעדייט די פּערפעסטיגונג פון לעוויאַטאַן-קורס אין דער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק.

די סאַנאַטאָרישע „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" מאַכט חוזק פון די קאָמעטאַרען, וועלכע די אָפּאָזיציע ברענגט צו די ענדערונגען אין דער רעגירונג מען דאַרף, שרייבט דאָס בלאַט, זוכען אויפגאַבען און נישט קיין אינטריגעס, ציילען, וואָס דאַרפען דערגרייכט ווערען, און נישט קאַריערעס, וואָס דאַרפען געמאַכט ווערען. אין די צייטען פון פאַר מאי וואָלט אַ דעפּוטאַט, וועלכער איז דריי טאָג געווען וויצע-פּרעמיער געהאַלטען פאַר אַ בעליידיגונג פאַר זיך, ווען מען וואָלט איהם געמאַכט פאַר אַ וויצע מיניסטער. ביי אונז איז עס אַנדערש: פאַר אונז איז יעדער אָפּשניט בלויז אַנ'אָפּשניט פון דער געמיינזאַמער אַרבייט און טיילמאָל איז דאָס פיהרען אין אַטאַקע אַ באַטאַליאָן נישט קיין ווייניגער רוהמפולע פונקציע, ווי דאָס אָנפיהרען מיט אַ דיוויזיע... אונזערע געגנער זענען נישט אימשטאַנד צו טון עפּעס אַנדערש. ווי צו בעשטעטיגען דאָס שפּריך וואָרט, אַז יעדער אורטיילט לויט זיך. אורטיילענדיג לויט זיך, גיבען זיי קאָמוניקאַטען פון שלאַכט-פעלד, אַז דער פּאָלקאָווניק איז געוואָרען געשלאָגען פון יענעם, אַז דער אָנגריף פון איינעם איז אָפּגעשלאָגען געוואָרען פון אַ צווייטען. אורטיילט לוי'ט זיך, ג. הערען, אונז שאַדט עס נישט, אָבער מיר זענען אייך מודיע לאָיאַל, אַז אַלע פּאָלקאָווניקעס, אַנשטאָט צו קעמפען צווישען זיך, וועלען זיי בעסער קעמפען געגען אייך, און מיר קאָנען אייך פערזיכערען, אַז דעם קאַמף וועלען זיי פיהרען ביז צום ערפאָלג.

קוזיסטע טעראָריזירן אין פּאַרלאַמענט די יודישע דעפּוטאַטען
אינטערווענץ ביים פּרעזידענט פון רומענישען פּאַרלאַמענט

בוקאַרעשט, (י. ט. א.) אין נאָמען פון יודישען פּאַרלאַמענט-קלוב האָבען די דעפּוטאַטען ד"ר יוסף פישער און מיכאל לאַנדאַו זיך פאַרגעשטעלט דעם פּרעזידענט פון פּאַרלאַמענט פּראָפ. פּאָמפּעיו און איהם איבערגעגעבען אַנ'ענערגישען פּראָטעסט פון יודישען קלוב געגען דעם טעראָר, וואָס ווערט אין פּאַרלאַמענט אָנגעווענדעט מצד די קוזיסטישע דעפּוטאַטען געגען די פאָרשטעהער פון דער יודישער בעפעלקערונג.

די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען, אַז די יודישע דעפּוטאַטען ווערען סיסטעמאַטיש געשטערט דורך די קוזיסטען בעת זייערע אַרויסטרעטונגען אויף דער פּאַרלאַמענט-טריבונע, און די פּרעזידיום-מיטגלידער, וואָס פיהרען יעדעס מאָל די זיצונגען פון פּאַרלאַמענט, האַלטען נישט פאַר נויטיג געגען דעם צו רעאַגירען. די ווייסטע בעשימפונגען פון די קוזיסטען געגען די יודישע דעפּוטאַטען ווערען קיינמאָל נישט בעשטראָפט אַפילו מיט אַ פּאָרוואורף. לעצטענס זענען די קוזיסטען אַריבערגעגאַנגען צו קערפּערליכער מיסהאַנדלונג פון די יודישע דעפּוטאַטען.

בעזונדערס צייכענט זיך אויס מיט דער דאָזיגער איידעלער אומנות דער קוזיסטישער שלעגער ראָבו. מחמת דער דאָזיגער זאַך-לאַגע פאָדערט דער יודישער פּאַרלאַמענט-קלוב, אַז דאָס פּרעזידיום פון דער קאַמער זאָל איהם נעמען אין שוץ, ווייל אין געגענפאַל וועלען די יודישע דעפּוטאַטען מוזען אָננעהמען מיטלען פון זעלבסטשוץ און אַפּעלירען צו דער אינטערנאַציאָנאַלער עפענטליכער מיינונג אין פערטיידיגונג פון זייער רעכט צו בעטייליגען זיך אין פרייען מיינונגס-אויסטויש און פון זייער פּערזענליכער זיכערקייט אין רומענישען פּאַרלאַמענט.

דער פּאַרלאַמענט-פּרעזידענט פּראָפ. פּאָמפּעיו האָט ערקלערט דער דעלעגאַציע פון די יודישע פּאַרלאַמענטאַריער, אַז ער וועט צו זיך רופען די דעפּוטאַטען קוזאַ און ראָבו און זיי געבען אַ התראה וועגען זייער פערהאַלטען זיך לגבי די מיטגלידער פון יודישען פּאַרלאַמענט-קלוב.

וועגען יודען און ציוניזם

וואס בערנארד שאו האט אמאל וועגעז דעם געזאגט

(פון מיינע בעגעגענישען) פון ראובן ברייניז.

אין ניו־יאָרקער „טאָג“ האָט דער בעקאַנטער שריפטשטעלער ראובן ברייניז פערעפענטליכט אַ שמועס וואָס ר׳האָט געהאַט מיט בערנארד שאו אין יאַהר 1909 וועגען יודען און ציוניזם. מיר ברענגען דאָ די וויכטיגסטע שטעלען פון דאָזיגען אינטערעסאַנטען שמועס וואָס איז געפיהרט געוואָרען אויף אַזאַ אופן:

שאָו: „...מיין פריינד זאַנגוויל איז אויך אַ ציוניסט. ער האָט פערשידענע מאָל פערזוכט מיך צו פעראינטערעסירען אין דער ציוניסטישער בעוועגונג“.

איך: „זאַנגוויל איז איצט נישט מעהר קיין ציוניסט. ער איז אַ טעריטאָריאַליסט. דאָס הייסט: ביי איהם איז אַ יודיש היימלאַנד די הויפט־זאַך אַפילו דאַן, ווען עס איז נישט אין ארץ־ישראל“.

שאָו: „עס איז מיר שווער צו בעגרייפען, צוליב וואָס ווילען און ברויכען די יודען אַן אייגען לאַנד. זייער צעשטרייאונג און פערשפרייטונג איין גאַנץ אייראָפּע גיט זיי פיל מעהר מאַכט און איינפלוס ווי ווען זיי וואָלטען עס געהאַט אין אַן אייגען לאַנד. די יודען זענען געגליכען אין דעם פונקט, צו די אירלענדער, וועלכע זענען הערפאָלגרייך און בליהען אומעטום, וואו זיי זאָלען זיך נישט בעזעצען, אָבער אין זייער אייגען לאַנד ווערען זיי פערשעמט“.

איך: „דער ציוניזם שטרעבט דאָך צו געבען די יודען אַ מעגליכקייט צו לעבען אַ נאַציאָנאַל לעבען, צופיל גייסטיגע און פיזישע כוחות און צופיל ענערגיע פערוואַנדלען און גיבען זיי אויס אום צוצופאַסען זיך אין פרעמדע בעדינגונגען, און די פערשידענסטע לענדער“.

שאָו: „איך האָב נישט בעמערקט דאָס די יודען אין ענגלאַנד זאָלען די לעצטע צייט זיך בעזונדערס בעמיהען צוצופאַסען זיך, פריהער האָבען זיי דאָס יאָ געטון, ווי, צום ביישפיל, דעם יודישען נאָמען צו ענדערען א.אַ.וו. אָבער זינט דזשאָרדזש עליאָט, איז דאָס פערהעלטניש צו די יודען פיל בעסער געוואָרען. איך, אַלס אירלענדער, געפין, דאָס מען ווערט פיל פאָפּולערער ווען מען האַלט זיך אין דער אייגענער נאַציאָנאַליטעט“.

איך: „דער ציוניזם שטרעבט נישט נאָר צו אַן אייגען לאַנד — עס בעטייט אויך: גייסטיגער און קולטורעלער רענעסאַנס ווידער־אויפלעבונג“.

שאָו: „איך ווייס, אַז די יודען האָבען געשפּילט אַ גרויסע ראָלע אין אַלע רעוואָלוציאָנערע בעוועגונגען. דער יודישער רעוואָלוציאָנערער גייסט האָט געצויגען זיין חיונה פון דער ביבעל, דאָס מאַכט מיך אָן עפּעס נאָכצודענקען: עס איז זעהר מעגליך, דאָס די יודען האָבען אין ענגלאַנד מעהר איינפלוס אַלס אין אַנדערע לענדער, ווייל די ענגלישע איבערזעצונג פון דער ביבעל שטעהט פיל העכער און איז פיל טרייער אַלס די איבערזעצונגען אין אַנדערע לשונות, די ענגלישע איבערזעצונג איז דאָך אַ קונסט־ווערק“.

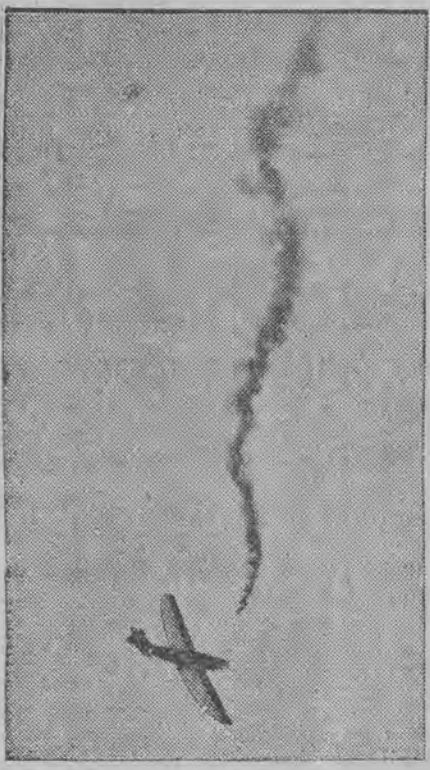

אין דער לעצטער צייט האָט עטליכע מאָל פּאַסירט, אַז אויסלענדישע מיליטער־אעראָפּלאַנען זענען אריבערגעפלויגען די דייטשע גרעניץ, טענהעגדיג, אַז זיי האָבען זיך פערבלאָנדזשעט. די דייטשע גרעניץ־פּאָליציי האָט צוליב דעם איינגעפיהרט רויך־באָמבעס, וועלכע זאָגען אָן דעם פליהער, אַז ער איז אריבער אויף אַ פרעמדע טעריטאָריע.

איך: „די ביבעל איז אומאיבערזעצבאַר. דער געניוס פונ׳ם יודישען פאָלק האָט זיך אַנטפּלעקט הויפטזעכליך אין דער ביבעל, אין דער שפּראַך, און וועלכער זי איז אורשפּרינגליך געשריבען געוואָרען, שוין די תּלמודיסטען האָבען בעהויפּטעט, אַז די תּורה קאָן נישט איבערגעזעצט ווערען גאַנץ געטריי און פולשטענדיג. אין יעדער איבערזעצונג, ווי פאָרטרעפליך זי זאָל נישט זיין, ווערען די ביבלישע בילדער און די גייסטיגע בעגריפען מאָדיפיצירט, אַנטשטעלט און פערגרעבט. איך וויל גלויבען, אַז די ענגלישע איבערזעצונג איז די בעסטע, ווייל די ענגלענדער ליבען די ביבעל. אָבער עס איז דאָך נישט אָנצונעהמען, אַז דאָס איז די אורזאַך פון דעם יודישען איינפלוס אין ענגלאַנד, דערצו געהערען דאָך גאַנץ אַנדערע, היסטאָרישע פּאָליטישע, סאָציאַלע און פּסיכאָלאָגישע אומשטענדען“.

שאָו: „אייגענטליך, זאָלען דאָך די יודען זיין אין ענגלאַנד זעהר אומפּאָפּולער, — נאַטירליך, נישט צווישען די סקאָטלענדער אָדער צווישען די אירלענדער. די אורזאַך דערפון איז, דאָס די יודען בעזיצען אַ הויך ענטוויקעלטען אינטעלעקטועלען בעוואוסטזיין. דאָס ליבט נישט דער ענגלענדער. ער שרעקט זיך פאַר אַזאַ וואַכען בעוואוסטזיין, דער ענגלענדער רעכענט אַז עס איז בעסער פאַר איהם נישט צו וויסען, וואָס ער טוט, ואָנסט קאָן ער נאָך זיך דערוויסען דאָס ער בעגעהט אַנ׳אומרעכט. און ווען דאָס זאָל איהם קלאָר ווערען, וועט ער איבערהויפּט אויס פורכט, גאָרנישט טון. דער ענגלענדער ווייסט אָבער, אַז דער יוד זעהט איהם דורך און דורך, ווען ער ווייסט וואָס ער טוט — ער זעהט זאָגאַר פיל ווייטער. דאָס געפעלט נישט דעם ענגלענדער. דער ענגלענדער בעגנוגענט זיך, ווען ער קאָן דורכקריכען זיין אַ טומאַן, אין אַ נעפעל, ער האַלט פון דעם וואָס קראָמוועל האָט געזאָגט: „קיין מענש געהט נישט אַזוי ווייט ווי דער, וועלכער ווייסט נישט ווי ווייט ער געהט“. אָבער אַזאַ מאַטאָ, אַזאַ פאָרשריפט, ברענגט אָפט נישט ווייניג צרות. אַנטאָניאָ, אין דעם „קויפמאַן פון ווענעדיג“, איז אַ טיפּישער ענגלענדער, ער האָט נישט געוואוסט, אָדער נישט געוואָלט וויסען, וואָס דער קאָנטראַקט מיט שיילאָק׳ן ענטהאַלט, און ווען ער האָט עס דערפאַהרען, ווערט ער אויפגעבראַכט. וואָס עס אַנבעטרעפט געשעפטליכע בעציהונגען האָב איך פערזענליך שטענדיג אויסגעפינען אַז די יודען זענען אויסערגעוועהנליך צופרידענשטעלענד. קיינמאָל בין איך פון יודען נישט בעשווינדעלט געוואָרען. דאָס קאָן איך, אָבער נישט זאָגען בנוגע די ענגלענדער“.

איך: „רעדען מיר בעסער וועגען אַלגעמיינע ענינים. מיך ברויכט איהר נישט צו איבערצייגען, אַז די יודען זענען נישט קיין שווינדלער“.

שאָו: „אדרבא“...

איך: „פיהלט איהר נישט דאָס די אייראָפּעאישע מענשהייט געפינט זיך איצט ערב גרויסע וועלט געשעהענישען? וואָס איז אייער וואָרט, אום צו פערשנעלערן דאָס קומען פון דער נייער עפּאָכע, וואָס מיר דערוואַרטען אַזוי אומגעדולדיג?“

שאָו: „איך קאָן נישט זאָגען, דאָס איך פיהל דעם באַלדיגען אָנקומען פון אַ נייער עפּאָכע. איהר פערלאַנגט פון מיר נייע לאָזונגען, אום צו בעגעגנען די נייע עפּאָכע, וואָס איהר דערוואַרט. מיין גאַנצע סחורה, מיין גייסטיגער באַגאַזש, איז אויסגעשטעלט אין שויפענסטער, איך האָב פאַר זיך און ביי זיך גאָרנישט צוריקגעהאַלטען, דער מענשליכער פּאָרטשריט קומט נישט דורך פּלוצליכע שפּרונגען, נאָר שטופענווייז, דורך עוואָלוציע. דאָס נויטיגסטע און וויכטיגסטע איצט איז די לעזונג פון דעם סאָציאַלען פּראָבלעם וואָס איז ענטשטאַנען דורך דער געוואַלטיגער אָנזאַמלונג פון מענשען אין די גרויסע שטעט, די מאָדערנע מענשהייט האָט נישט די קראַפט און נישט דעם כאַראַקטער צו לעזען דעם דאָזיגען פּראָבלעם. מיר ברויכען נייע ראַסע, פון איבערמענשען“.

איך: „ווי וועט איהר שאַפען אַ ראַסע פון איבערמענשען?“

שאָו: „ערשטענס, ווייסען מיר נאָך גאָרנישט וואָס פאַר אַ נייעם מענשען מיר ווילען, און וואָס מיר זאָלען ווילען. עס איז נישט גענוג דאָס מיר האָבען בעשלאָסען אַז מיר ווילען נישט דערציהען מענשען משוגעים אָדער שכורים. דאָס וועט אונז ווייט נישט ברענגען. „גוט“ און „טוגענדהאַפט“ — דאָס זענען בעגריפען, וואָס מיר קאָנען נישט ענדגילטיג פעסטזעצען. נייע אידעען און מאָראַלישע אייגענשאַפטען קאָנען מיר נישט אָננעהמען בעפאַר מיר בעפרייען זיך נישט פון אַלטע אידעען. מיר מוזען זיך פולשטענדיג אָפּזאָגען פון דער דאַרווינסטישער אויפפאַסונג, פון דעם פאַטאַליזם און פון דעם דעטערמיניזם, וואָס בעהערשען אין די לעצטע פופציג יאָהר די אינטעליגענטע מאַסען, אַזאַ אויפפאַסונג רויבט ביי דער מענשהייט דעם ווילען די אַבזיכט און די ענערגיע“.

איך: „אַלס יודען זענען מיר איינפערשטאַנען מיט דער צעשטערונג פון דער דאָזיגער אידעאָלאָגיע“.

אין יעדען וואָרט, וואָס שאָו האָט אַרויסגעזאָגט האָט זיך געפיהלט די פולשטענדיגע אומאָפּהענגיגקייט און פּאַראַדאָקסאַלאָזיגקייט פון זיין גייסט.

ער האָט מיר אויך געזאָגט, אַז די ענגלענדער האָבען אין גרונט נישט ליב די יודען, און דאָס, וואָס עס איז נישטאָ אין ענגלאַנד קיין אַנטיסעמיטיזם איז דאָס נישט דערפאַר, ווייל דער ענגלענדער איז צו־שטאָלץ און צו זעלבסטבעוואוסט, אום צו אַנערקענען עפענטליך ווי עס טוען די דייטשען, אַז דער יודישער גייסט קאָן ווערען אַ געפאַהר פאַר דער ענגלישער קולטור.

מאשין־לעכער ווערן אָנגענומען אויסצונייען ביי ג. נארדמאַן, שרודמיעסקא 8

א גרויסע פלאנצונגס-בעוועגונג אין ארץ-ישראל

(פון אונזער קארעספאנדענט)

דאָס עקאָנאָמישע ארץ־ישראל האָט אָנגעהויבען ווינטער איבערגעלעבט אַ ביסעל שרעק. פּעסימיסטען האָבען געגלויבט, אַז די פּרייזען פון די ארץ־ישראל־מאַראַנצען אויפ׳ן ענגלישען מאַרק וועלען היי־יאָהר פאַלען. אויסער דעם זענען היי־יאָהר געקומען עטליכע פרעסט, וועלכע האָבען געדראָהט צו פערניכטען די פרוכט און טויטען די יונגע ביימלעך.

מען קען זיך לייכט פאָרשטעלען די סכנה, וואָס אַזעלכע געשעהענישען וואָלטען געבראַכט פאַר׳ן עקאָנאָמישען מצב אין לאַנד. ארץ־ישראל לעבט איצט איבער ממש עקאָנאָמישע נסים. דאָס לאַנד, וואָס לויט דער אַלגעמיינער מיינונג העגגט אָפּ זיין עקזיסטענץ פון ועד שטיצע מצד די גלות־לענדער — ווייס כמעט גאָרנישט פון דעם גרויסען עקאָנאָמישען קריזיס, וואָס הערשט אין גאַר דער וועלט, הגם די שטיצע פון חוץ־לארץ פאַר ארץ־ישראל איז איצט אַ סך קלענער געוואָרען. די אינדוסטרי־טעטיגקייט אין ארץ־ישראל האָט זיך נישט אויף קיין אויגענבליק אָפּגעשטעלט, זי איז אין פולען גאַנג און בעשעפטיגט, ווי ביז איצט, מעהרערע טויזענדער יודישע אַרבייטער. אין דער לעצטער צייט האָט זיך ווידער אָנגעהויבען אַ גרויסע בוי־טעטיגקייט אין לאַנד: מען בויט אין ירושלים, אין תל־אביב און אין חיפה גאַנצע וואוין־קוואַרטאַלען. בעת אין די גרויסע, עקאָנאָמיש־ענטוויקעלטע לענדער פון אייראָפּאַ און אַמעריקאַ האָבען מיליאָנען אַרבייטער פערלוירען זייער בעשעפטיגונג — איז אין ארץ־ישראל כמעט נישטאָ קיין אַרבייטסלאָזע.

עס האָט זיך אָבער אַרויסגעשטעלט, אַז מען איז איבערגעקומען בלויז מיט שרעק. די פרעסט זענען אַריבער און אַ דאַנק די מיטלען, וואָס מען האָט אָנגעווענדעט צו דער ריכטיגער צייט, האָבען די פרעסט נישט געבראַכט קיין שאָדען, נישט די פרוכטען און נישט די ביימער. לויט די לעצטע ידיעות פון די ענגלישע מאַרק האָבען די ארץ־ישראל מאַראַנצען דערצילט גאָר גוטע פּרייזען, און אַלע פּרדסים בעזיצער האָבען אויך היי־יאָהר בעקומען אַ שעהנעם ריוח.

אין גאַנצען לאַנד האָט זיך ווידער אָנגעהויבען אַ גרויסע פלאַנצונגס־בעוועגונג. קאַפּיטאַליסטען פון פערשידענע מדינות קומען צו דער איבערצייגונג, אַז אַ פּרדס אין ארץ־ישראל איז פאָרלויפיג דער זיכערסטער מיטעל פאַר קאַפּיטאַל־אינוועסטירונגען. איצט ווערען פערפלאַנצט נייע 17.000 דונאַם באָדען מיט יודישע פּרדסים.

דער גרויסער יודישער קאַפּיטאַליסט האָט איצט אין ארץ־ישראל אַ מקלט פאַר זיין קאַפּיטאַל, פאַר דעם לעצטען רעשט וואָס איז איהם געבליבען נאָך דעם שווערען קריזיס אין גאָר דער וועלט. שווער אָבער איז דער מצב פונ׳ם יודישען מיטעל־שטאַנד, וואָס זיין קליין קאַפּיטאַל גיט איהם נישט די מעגליכקייט זיך אין גאַנצען איינצואָרדנען אַלס קאָלאָניסט אויפ׳ן באָדען אין ארץ ישראל. אַ וויכטיגע רעטונגס־מעגליכקייט פאַר׳ן יודישען מיטעל־שטאַנד האָט געשאַפען דער קרן־קימת מיט דער קניה פון וואדי הווארית באָדען.

פאַראַן דאָ 30.795 מעטרישע דונאַם. אויף 5.000 דונאַם באָדען פיהרט זיך נאָך אַ פּראָצעס, און 3 200 דונאַם האָט דער קרן קימת פערפּאַכטעט אויף 20 חדש׳ים דער רעגירונג. בלייבען נאָך 22.000 דונאַם באָדען, פון וועלכע 18.000 דונאַם טויגען פאַר פּרדסים. פון דעם דאָזיגען באָדען האָט דער קרן קימת איבערגעגעבען דער געזעלשאַפט „יכין“ 2.500 דונאַם, וועלכע האָט שוין אָרגאַניזירט הונדערט קאַנדידאַטען פון מיטעל־שטאַנד, כדי זיך צו קאָלאָניזירען אויף דעם דאָזיגן באָדען. אויסער דעם זענען פערפּאַכטעט געוואָרען 2.500 דונאַם אַ קבוצה פון אַרבייטער, וואָס ציילט 120 פאַמיליעס, 700 דונאַם זענען איבערגעגעבען געוואָרען דער שכונה בראַנדייס (לאַנדווירטשאַפטליכע אַרבייטער פון חדרה) און אַ קבוצה פון „השומר הצעיר“ אין חדרה, צוזאַמען ביי 90 משפחות. 2000 דונאַם זענען בעשטימט פאַר געוועזענע מיטגלידער פון דער יודישער לעגיאָן, און 1000 דונאַם פאַר דער אָרגאַניזאַציע „בני בנימין“ (קינדער פון קאָלאָניסטען אין לאַנד).

עס זענען דערפאַר נאָך פערבליבען 10.000 דונאַם פּרדסים־באָדען, וואָס זענען בעשטימט פאַר דער קאָלאָניזאַציע פון מיטעל שטאַנד. אַ יוד, וואָס פערמאָגט זיינע 500 פונט האָט די מעגליכקייט אָנצוהויבען די פלאַנצונג פון אַ פּרדס, אַזוי אַז מיט דער צייט זאָל ער זיך קענען שאַפען אַ פּערוואַרצעלטע עקזיסטענץ אינ׳ם היים־לאַנד. געלד אויף באָדען דאַרף ער נישט אויסגעבען, ווייל דעם באָדען גיט איהם דער קרן קימת אין פאַכט אויף גוטע בעדינגונגען.

ביי דעם איצטיגען עקאָנאָמישען מצב פון יודישען פאָלק אין גאָר דער וועלט איז די קניה פון וואדי־הווארית געקומען צו דער ריכטיגער צייט. זי קען אָפּראַטעווען ביי טויזענד פאַמיליעס פון עקאָנאָמישען אונטערגאַנג.

איש ירושלים.

דער קייזער פון אביסיניע אויף א דייטשער שיף

לינקס (אין ב־יסעז) די אַביסינישע קייזערין.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאַגע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

וואָס הייסט דאָס אַזוינס אַנ'אַפּערע?

בעגעהן אַנ'אַפּערע הייסט אויסנאַרען, צוגע־מען דורך עפּעס אַ טריק אָדער דורך אַריינפיהרען אין אַ טעות פרעמד אייגענטום מיט'ן ציל עס צו צואייגענען. אַרטיקעל 591 פון שטראָף־קאָדעקס וועל־כער רעאַגירט געגען אָט דער דאָזיגער אַממייסטען פערשפרייטער פאָרם פערמעגען־פערברעכענס, רע־כענט נישט גענוי אויס אַלע טריקען, וואָס ווערען בענוצט ביי פערברעכענס, וועלכע מ'קוואַליפיצירט אַלס אַפּערעס. דער שווינדלערישער זשעני לאָזט זיך דאָך נישט איינצוימען אין קיין פעסטע גרעניצען, דער אַפּעריסט ווענדעט אָן אין זיין פערברעכערישער טעטיגקייטען כסדר נייע קאָמבינאַציעס, פרישע איינ־פאַלען און שפּיצלעך.

די רעכטליכע קאָנסטרוקציע פון אַנ'אַפּערע איז דעריבער זעהר קאָמפּליצירט, אַלענפאַלס מוז זי ענטהאַלטען פאָלגענדע עלעמענטען:

צ י ל. דער אונטערגענומענער פערברעך מוז האָבען דעם ציל אַרויסצובעקומען פון אַ געוויסען פּערזאָן בעשטימטע מאַטעריעלע גיטער אָדער פער־מעגענס־רעכט מיט'ן איינציגען צוועק זיי צו־צואייג־נען. אַלץ איינס צי פאַר זיך אַליין אָדער לטובת אַנ־אַנדערן פּערזאָן דער פערברעכער מוז זיין דער אייגענ־טימער פון געצילטען אָביעקט: אַלענפאַלס מוז ער זיך געפינען אין זיין רשות. דער אָביעקט גופא קאָן זיין געלד, אַ חפץ, אַ דאָקומענט אָדער געוויסע פער־מעגענס־רעכט.

מ י ט ל ע ן. בכדי אַרויסצובעקומען פון עמיצען בעשטימטע גיטער אָדער געוויסע פערמעגענס־רעכט מוז אָנגעוואָנדען ווערען עפּעס אַ טריק, דער טריק איז אַלזאָ דאָס מיטעל, דאָס װערקצייג פון פערברעך.

ס'איז נישט קיין אונטערשיד אין וועלכען פאָרם דער טריק איז אָנגעוואָנדען געוואָרען, צי אין וואָרט, שריפט אָדער טאַט, ער דאַרף זיך אָבער באַ־זירען אויף אַ רעאַלען אומשטאַנד און הגם ר'שטימט דאָך נישט מיט דער ווירקליכקייט, מוז ער אָבער אַזוי פאַרגעשטעלט ווערען, אַז ר'זאָל מאַכען אַנ'איינדרוק פון וואַהרשיינליכקייט און קענען ממילא בעווירען דעם אייגענטימער אָפּצוטרעטען זיין פערמעגען אָ־דער דאָס רעכט אויפ'ן פערמעגען.

אִיבערהויפּט מוז מען געדענקען, אַז דאָס אַרויס־בעקומען פון עמיצען מאַטעריעלע גיטער אַפילו מיט'ן ציל זיי צוצואייגענען הייסט נאָך נישט קיין אַפּע־רע., פונקט ווי מ'קאָן נאָך נישט אָנרופען אַפּער־דאָס אָנווענדען סתם אַ שפּיצעל.

אַנ'אַפּערע ווערען ערשט אָט די דאָזיגע צוויי בעזונדערע טאַטזאַכען דעמאָלט, ווען זיי ווערען פער־איינינגט אין איין דירעקטע אַקציע, ווען דאָס אַרויס־בעקומען מאַטעריעלע גיטער אין אַנ'אונמיטעלבאַ־רער פועל יוצא פון אַנ'אָנגעוואַנדענעם טריק.

ווי געזאָגט מוז יעדע אַפּערע בעצוועקען איי־גענעם נוצען און פערשאַפען דורכדעם יענעמען מאַטעריעלען שאָדען פון דער הויך פון פערשאַפטען שאָדען איז אָפּהענגיג די שאַרפקייט פון דער דראָ־העגדער שטראָף.

אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען אַ קלענערע סומע, זעהט דאָס געזעץ פאָר תפיסה, אויף אַ טערמין ביז 1 יאָהר, קוים גייט וועגען אַ גרעסערע סומע, קאָן אַנגעוואַנדען ווערען תפיסה אויף אַ טערמין פון 1 ביז 6 יאָהר; ביי גאָר קליינע סומען אָדער אין פאַל, ווען די פרעטענזיע פון גלייביגערס ווערט בע־פרידיגט ביז'ן געריכטס־אורטייל, ווערט די רעפּרע־סיע פערקלענערט ביז 6 חדשים תפיסה.

צום סוף דאַרף נאָך בעמערקט ווערען, אַז נישט בלויז דאָס אויספיהרען נאָר אַפילו דאָס בלויזע פרו־בירען צו בעגיין אַנ'אַפּערע איז אויך שוין שטראָפ־באַר.

י. איינפעלד.

וועלכע קאַטעגאָריעס פּאַבאַר־פליכטיגע

דאַרפען זיך פערזענליך פאַר די אונטערזוכונגס־קאָמיסיעס נישט שטעלען?

יעדער פאַבאַר־פליכטיגער איז זיך מחויב פער־זענליך צו שטעלען פאַר דער אונטערזוכונגס־קאָמי־סיע.

דאָס געזעץ דערלאָזט אָבער אין דעם פּרט פאָלגענדע אויסנאַהמען:

ג ײ ס ט י ג ע ק ר אַ נ ק ע, אַלץ איינס, צי זיי געפינען זיך אין ספּעציעלע אַנשטאַלטען אָדער אונ־טער היימישער השגחה, אויב וועגען זייער געזונד־צושטאַנד ווערט דער סטאַראָסטווע פאָרגעשטעלט גע־הערינע בעשטעטיגונגען פון אַזעלכע אַנשטאַלטען.

ט וי ־ ש ט ו מ ע און ב ל י נ ד ע. אויב זיי גע־פינען זיך אין ספּעציעלע אַנשטאַלטען אין פאַל, ווען ס'וועלען צוגעשטעלט ווערען ענטשפּרעכענדע צייגני־שען פון די דאָזיגע אַנשטאַלטען, וואָס שייך די יעניגע טויב־שטומע און בלינדע, וועלכע געפינען זיך אונטער היימישער השגחה, אויב וועגען זייער דעפעקט וועט צוגעשטעלט ווערען דער סטאַראָסטווע אַ צייגניש פון פּאָוויאַטאָוועו דאָקטאָר.

עפּילעפּטיקער, אויב וועגען זייער קראַנק־הייט ווערט פאָרגעשטעלט דער סטאַראָסטווע אַ בע־שטעטיגונג פון פּאָוויאַטאָווען דאָקטאָר פון אַ שפּי־טאַל, עווענטועל פון אַ מאַגיסטראַט אָדער געמיינדע־אַמט, כדאי איז צו בעמערקען אַז אין די אַלע דריי אויסגערעכענטע פאַלען איז סיי ווי די אונטער־זוכונגס קאָמיסיע בערעכטיגט צו פאָדערען אַז דער בעטרע־פענדער פאָבאַר־פליכטיגער זאָל פערזענליך פאַר איהר פאָרגעשטעלט ווערען, אויב זי אַנערקענט די פאָרגעשטעלטע וועגען זיין געזונד־צושטאַנד צייגני־שען פאַר נישט גענוגענדע.

ש וו ע ר ־ ק ר אַ נ ק ע, זענען דעסגלייכען נישט פערפליכטעט זיך פערזענליך צו שטעלען פאַר די אונטערזוכונגס־קאָמיסיעס. וועגען זייער געזונט־צו־שטאַנד מוז אָבער די אונטערזוכונגס־קאָמיסיעס אום בעדינגט מיטגעטיילט ווערען.

דעמאָלט איז אַזאַ קאָמיסיע בערעכטיגט צו דעלעגירען אַהיים אַ רעגירונגס־דאָקטאָר און אויפ'ן סמך פון זיין מיינונג צו קוואַליפיצירען די דינסט־פעהיגקייט פון שווער־קראַנקען פּאָבאָר־פליכטיגען.

אַ ר ע ס ט אַ נ ט ע ן, דאַרפען זיך שטעלען פאַר די אונטערזוכונגס־קאָמיסיעס ערשט נאָכ'ן אָפּזיצען די שטראָף, עווענטועל נאָכ'ן בעפרייט ווערען פון אַרעסט. אויב דער פאָבאַר־פליכטיגער דאַרף בע־פרייט ווערען פון אַרעסט, אין טאָג ווען ס'קומט איהם אויס צו שטעהן פאַר דער אונטערזוכונגס־קאָ־מיסיע, ווערט ער נישט בעפרייט גלייך נאָר אָפּגע־פיהרט אונטער אַ וואַך צו דער אַמטירענדער אונ־טערזוכונגס־קאָמיסיע.

קוים דאַרף זיך דער בעטרעפענדער פאָבאַר־פליכטיגער ערשט שטעלען פאַר דער אונטערזוכונגס־קאָמיסיע צוזאַמענגענומען אַדער אין איינציגע טעג אַרום נאָכ'ן טערמין פון דער בעפרייאונג מוז מען איהם דערוועגען אומבעדינגט בעפרייען.

אמת, דאָס געזעץ זעהט אויך פאָר אַ פאַל, ווען מ'מעג יאָ פערהאַלטען אַ פאָבאַר־פליכטיגען אין אַ־רעסט איז משך פון דער צווישענצייט און נעמליך, ווען ס'האַנדעלט זיך וועגען אַזאַ איינעם, וועלכער האָט זיך שוין אַמאָל אויסבעהאַלטען פאַר דער אונטערזוכונגס־קאָמיסיע און דער איצטיגער אַרעסט איז טאַקע אונטערגענומען געוואָרען בכדי אויסצומיי־דען אַנ'עווענטועלע פרישע פליטה.

אַפילו אין אַזאַ אויסנאַהמליכען פערהיטונגס־פאַל, קאָן מען אויך דעם פאָבאַר־פליכטיגען נישט האַלטען אין אַרעסט לענגער ווי 14 טעג.

א—ד.

נייע געזעצע

אין נומער 19 דזשענניק אוסטאַוו זענען פער־עפענטליכט פאָלגענדע וויכטיגע דעקרעטען:

וועגען אַפּטייק־שילער

לויט די ביז אהער־פערפליכטענדע אוסטאַוון האָט זיך געפאָדערט העכסטענס מיטעלע בילדונג בכדי אויפגענומען צו ווערען אין אַנ'אַפּטייק אַלס אַנ'אַזוי גערופענער שילער.

לויט דער גאָר וואָס פערעפענטליכטער פער־אָרדנונג פון מיניסטאָרען־ראַט פון 29 פעברואַר 1932 וועלען פון 12 מערץ ד. י. אָנהויבענדיג קאָנען אויפגענומען ווערען אין די אַפּטייקען אַלס שילער נאָר אַזעלכע פּערזאָנען, וועלכע בעזיצען דיפּלאָמען אַלס מאַגיסטער אָדער דאָקטאָר פאַר־מאַציע, אַרויסגעגעבען אָדער אַנערקענט דורך איי־נעם פון די פּוילישע אוניווערזיטעטען.

וועגען וואוינרעכט פאַר פרעמדע

ווי בעקאַנט, פערפליכטעט זייטן 18 נאָוועמ־בער 1927 אַ פעראָרדנונג פון מיניסטאָרען־ראַט, לויט וועלכער ס'ווערט בעגרעניצט דאָס וואוינ־רעכט פון די אַזוי גערופענע פרעמדע אין אַ גאַנצע רייהע מקומות אויפ'ן שטח פון דער פּוילישער רעפּובליק.

די דערמאָנטע פעראָרדנונג האָט שוין געהאַט פערלוירען איהר רעכטליכע קראַפט דעם 1 יאַנואַר 1932.

איצט איז פערעפענטליכט געוואָרען אַ פער־אָרדנונג, לויט וועלכער די זעלבע פעראָרדנונג ווערט ווייטער פערלענגערט ביז'ן 1 יאַנואַר 1934.

וועגען שטראָפען פאַר פער־לעגענע עפענטליכע חובות

לויט'ן פּונקט 1 אַרטיקעל 53 פון דער פער־אָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט וועגען דער עקזע־קוציע־פּראָצעדור אין דער אַדמיניסטראַציע ווערט גענומען פון געלד־חובות וועלכע ווערט אויפגע־מאָנט לטובת דער מאַכט אָדער עפענטליכע אינ־סטיטוציעס וו. פערלעגערונגס־שטראָף אין דער הויך פון 2 פּראָצ. אַ חודש.

לויט דער פעראָרדנונג פון מיניסטאָרען־ראַט פון 29 פעברואַר ד. י. ווערט דער דערמאָנטער שטראָף פּראָצענט־פוס פערקלענערט פון 2 ביז 1 אַ האַלב.

—לד.

וועלכע האַנדלס־אונטערנעמונגען

זענען בערעכטיגט אויסצוקויפען פּאַטענטען פון 3 אָדער 4 קאַט.?

לויט'ן נייעם בייגעלעגטען פּאַטענטען־טאַריף צום נאָר וואָס פערעפענטליכטען מאָדיפיצירטען אוסטאַוו וועגען אינדוסטריע־שטייער מעג מען אויפ'ן סמך פון אַ

דריטע קאַטעגאָריע

פיהרען אַ קליין־פערקויף פון אַלע סחורות אַ חוץ פון אַזעלכע, וועלכע טראָגען אַ בפירוש כאַראַקטער פון אַזוי גערופענע לוקסוס־אַרטיקלען. אונטער־נעהמונגען פון דער דאָזיגער קאַטעגאָריע מעגען פערקויפען סחורות נאָר צום פע־ב־ו־ך זיי טאָרען אָבער בשום אופן נישט פערקויפען צום ווידער־פערקויף.

דעסגלייכען דאַרף אויך אויפמערקזאַם געמאַכט ווערען, אַז אַ פּאַטענט 3־טע קאַטעגאָריע בערעכטיגט צו פיהרען אַנ'אונטערנעהמונג אין אַ לאָקאַל, וואָס בעשטייט אויסשליסליך פון 1 צימער, קוים בעשטייט אָבער דאָס געוועלב אויך פון אַ נעבען־צימער, איז שוין די דריטע קאַטעגאָריע נישט ענטשפּרעכענד.

אויפ'ן סמך פון אַ פּאַטענט דריטע קאַטעגאָריע מעג זיך בעשעפטיגען אין דער אונטערנעהמונג דער אייגענטימער אָדער זיין דערוואַקסענער בן־בית און העכסטענס 1 געדונגענער אַנגעשטעלטער. קוים זע־נען אָבער אין דער בעטרעפענדער אונטערנעהמונג בעשעפטיגט 2 אָדער מעהר געדונגענע סוביעקטען, מעגען אַפילו די איבעריגע בעדינגונגען יאָ זיין גע־אייגענט פאַר דער 3־טער קאַטעגאָריע (1. געוועלב אָהן נעבען־צימער, נישט קיין לוקסוסאָווע אַרטיק־לען) מוז שוין אויסגעקויפט ווערען 2־טע קאַטעגאָ־ריע פּאַטענט.

בכלל דאַרף מען געדענקען, אַז אויב מ'טרעפט אין אַנ'אונטערנעהמונג פון דער דריטער קאַטעגאָריע זיין בעשעפטיגט מעהר ווי 2 דערוואַקסענע מענשען, צאַלץ איינס, צי זיי זענען היימישע אָדער פרעמדע איז שוין פערהאַן אַ רעכטליכען גרונט צו קוועסטיאָ־נירען די ענטשפּרעכענטקייט פון דער דערמאָנטער קאַטעגאָריע פּאַטענט, אגב איז אויך כדאי צו בע־מערקען, אַז אויפ'ן סמך פון דריטער קאַטעגאָריע פּאַטענט מעג מען אויפהאַלטען העכסטענס 2 בעזונ־דערע לאַגערען פאַר וועלכע מ'דאַרף אָבער אויסקוי־פען אַזוי־גערופענע רעגיסטראַציע־קאַרטען.

וואָס שייך אונטערנעהמונגען פון דער

4־טער האַנדעלס־קאַטעגאָריע

מעגען זיי אויך פיהרען אַ קליין־פערקויף פון אַלערליי נישט לוקסוסאָווע סחורות, אויסשליסליך פאַר פערברויך און נישט צום ווידערפערקויף, זיי אונטערשיידען זיך אָבער פון דער דריטער קאַטע־גאָריע דערמיט, וואָס דער לאָקאַל אין וועלכען זיי געפינען זיך, טאָר נישט זיין קיין גרויסער און אויך נישט האָבען די עהנליכקייט צו אַ געוועלב אָדער אַ שטוב, נאָר צו אַ בודקע.

אין אַנ'אונטערנעהמונג פון 4־טער קאַטעגאָריע מעג זיין בעשעפטיגט אויסשליסליך דער אייגענטי־מער אַליין אָדער אַן איהם פערטרעטענדער דערוואַק־סענער משפחה־מיטגליד. קיין געדונגענער אַנגע־שטעלטער טאָר נישט בעשעפטיגט ווערען.

אַנ'אונטערנעהמונג, וואָס קויפט אויס אַ פּאַ־טענט 4־טע קאַטעגאָריע טאָר נישט אויפהאַלטען קיין שום בעזונדערע לאַגערען.

י. א.

עס שמעקט שוין מיט פסח

אַ סובלאָקאַטאָר, אַ מאַניאַק, מאַכט אויף זיין יודישען שכן אַ בלוט־בלבול

דער בעל־עולה'טער האָט אויף איהם דערלאַנגט אַנ'עקסמיסיע־אָנקלאַגע

דער שוין אַזוי לאַנג הערשענדער קריזיס האָט זיך לעצטענס בעזונדער געגעבען צו פיהלען דעם היגען יודישען פלוש־פאַבריקאַנט י. קוו. אַזוי ווייט, אַז ר'איז שוין נישט געווען ביכולת צו בע־צאָהלען דירה־געלט.

איז ער אַוועק אין רעדאַקציע און געגעבען אַ דראָבנע אַנאָנס, אַז ר'האָט צו פערדינגען א מעבלירט צימער.

הגם אויפ'ן דאָזיגען אַרטיקעל איז איצט פערהאַן אַ שטאַרקער אָנבאָט, פונדעסטוועגען האָט זיך באַלד אויפ'ן אַנאָנס אָפּגערופען אַנ'עלעגאַנט־געקליידעטער, סימפּאַטיש־אויסזעהענדער קריסטלי־כער יונגערמאַן, וועלכער האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס אינדוסטרי־טעכניקער און געדונגען דעם צימער.

דער יונגערמאַן האָט געגעבען אַ קאַנטאַ אויפ'ן חודש דירה־געלד, געבראַכט צו פיהרען זיין קאָוואַלערסקע מאַיאָנטעק, זיך איינגעמאָלדען און אָנגעהויבען מיט מזל צו וואוינען.

ער וואוינט אַזוי אָפּ איין וואָך, די צווייטע וואָך, אָנהויב דריטע וואָך ווערט ער פּלוצלינג פערשווונדען. דעם ערשטען טאָג האָבען די שכנים פון זיין אָפּוועזענהייט נישט געמאַכט קיין עסק, זעהענדיג אָבער, אַז ס'גייט פערביי אַ צוויי־טער און אַ דריטער טאָג און דער בחור בעווייזט זיך נאָך אַלץ נישט, האָבען זיי אָנגעהויבען צו פערשטעהן, אַז די מעשה איז עפּעס דאָ נישט אין גאַנצען גלאַטיג.

הער קוו. איז תיכף אַוועק אין אָנגעהעריגען קאָמיסאַריאַט און דערציילט דעם דיזשורירענדען פּוישאָדאָווניק די געשיכטע.

אויסהערענדיג די מעלדונג פיהרט דער פּוישאָדאָווניק אַריין דעם הער קוו. אין קאָמיסאַר'ס קאַבינעט.

ווי גרויס איז געווען ה' קוו.'ס איבעראַשונג, ווען ר'האָט אין זעלבען קאַבינעט גראָד געטראָפען זיין פערשוואונדענעם סובלאָקאַטאָר, וועלכער איז אגב ערשט מיט אַ האַלבע שעה צוריק אַהערגע־קומען און איבערגעגעבען אַ מורא'דיגע געשיכטע, אַז שוין זייט איינינגע טעג, ווי ה' קוו. צוזאַמען מיט אַ באַנדע גרויבערדיגע זשידעס שלייפען לאַנ־גע קינזשאַלען און גרייטען זיך אַ ליאַרע מיגוט איהם אַוועקצוקוילענען. לכן בעט ער זעהר דעם קאָמיסאַר, אַז ער זאָל רחמנות האָבען אויף זיינע יונגע יאָהרען און מיטשיקען אַ פּאָר בעוואָפענטע פּאָליציאַנטען, וועלכע זאָלען איהם בעוואַכען אוי־מעטום וואוהין ער וועט זיך נאָר קערען אוי־ווענדען.

דער קאָמיסאַר האָט זיך באַלד געכאַפּט, אַז ר'האָט דאָ צו טוּן מיט אַ פּשוט'ן מאַניאַק. דאָך האָט ער איהם געפרעגט, וואָס איז דאָס די סבה, פאַר וואָס ה' קוו. וויל איהם פערטיליגען פון דער וועלט און פאַר וואָס די גרויזאַמדיגע זשי־דעס לויפען אַזוי אויף זיין יונג בלוט. האָט דער חברה־מאַן אָנגעהויבען צו קייקעצען:

אַ באַ יאַ וויעם, אַ מאָזשע נאַ מאַצע?

דער קאָמיסאַר האָט דעם קראַנקהאַפּטען פּערזאָן בערוהיגט און איהם אַרויסגעשלח געוועז פון קאַבינעט.

דער ה' קוו. איז גלייך אַוועק צו אַנ'אַדוואָ־קאַט און איהם בעפולמעכטיגט צו פערפיהרען געגען דעם סובלאָקאַטאָר אַנ'עקסמיסיע־פּראָצעס.

אין די נעכסטע טעג וועט דאָס היגע שטאָ־טישע געריכט בעטראַכטען דעם דאָזיגען כאַראַק־טעריסטישען פּראָצעס און דאַרפען פּסק'ענען, צי דאָס מאַכען אַ בלוט־בלבול אויף אַ הויפּט־לאָקאַ־טאָר גיט אַ גענוגענדען רעכטליכען גרונד צו עקסמיטירען אַ סובלאָקאַטאָר.

אַרגוס.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 24 מערץ
טז אדר ב' תרצ"ב
זון-אויפגאנג 5.47
זון-אונטערגאנג 5.43

דרינגענדע שטיצע פאר ארבייטסלאזע

דער מאגיסטראט איז מודיע, אז מיטוואך דעם 23 מערץ האט מען אנגעהויבען אויסצאלן די דרינגענדע שטיצע פאר'ן חודש מערץ, פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע האלטע אויס א פאמיליע.

נישט פערהייראטע האבען נישט קיין רעכט אויף דער שטיצע. די אויסצאהלונגען קומען פאר אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע, זשעראמסקי 74 פון 9 פריה ביז 2 בייטאג, לויט פאלגענדען סדר:

דאנערשטאג, 24 מערץ:

KLŁMMNOP

פרייטאג, 25 מערץ:

PRSTUWZŻ

אין די חגא-טעג

אין מאגיסטראט

מארגען, פרייטאג וועלען די אפטיילונגען אין מאגיסטראט זיין אפען ביז 1 בייטאג. די הויפט-קאסע וועט זיין אפען נאר ביז 12 א זייגער.

שבת וועט דער מאגיסטראט זיין אפען נאר ביז 12 א זייגער און די הויפט-קאסע נאר ביז 11 א זייגער.

דינסטאג דעם 29. מערץ וועט דער מאגיסטראט שוין זיין נארמאל טעטיג.

די פאסט

וועט שבת זיין אפען ביז 11 פריה. זונטאג וועט די פאסט זיין פערמאכט. מאנטאג וועט די פאסט אפען זיין פון 9 פריה ביז 11 א זייגער.

די קראנקען-קאסע

וועט פרייטאג און שבת זיין טעטיג ביז 12 א זייגער.

די אמבולאטאריעס וועלען שבת זיין טעטיג ביז 4 נאכמיטאג.

די טראמוואיען

וועלען זונטאג אנהויבען קורסירען ערשט פון 1 א זייגער בייטאג.

די באנק פאלסקי

וועט פרייטאג זיין אפען ביז האלב 11 פריה און שבת ביז 10 פריה.

זונטאג און מאנטאג איינגאנצען געשלאסען.

די געוועלבער

וועלען ביז פרייטאג זיין אפען ביז 9 אוונט. שבת ביז 6 אוונט.

טעאטערס און קינאס

וועלען דאנערשטאג, פרייטאג און שבת זיין געשלאסען.

די פריוואט-בענק

(אג) וועלען זיין טעטיג פרייטאג און שבת ביז 10 פריה. מאנטאג געשלאסען.

פון האנדעלס געריכט

פירמע „א. בושעזשינסקי" רעגולירט אויף 25 פראצ.

די פירמע „אברהם בושעזשינסקי", האט זיינער צייט זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע וועגען א „נאדזור". צוליב דעם, וואס די געשעפטס-לאגע האט זיך כסדר פערערגערט, האט די פירמע צוריקגעצויגען דעם „נאדזור", און געבעטען צו פערעפענטליכען אנ'אופאדלאשטש. דער בילאנס אויפ'ן 5-טען מאי 1930, האט זיך דאן געשלאסען מיט א סומע 1.957.761 זל. די פאסיוון האבען איבערגעשטיגען די אקטיוון מיט א סומע 277.529 זל.

וועגען דעם רעגולאציע-אפמאך, זענען אין משך פון דער צייט פארגעקומען מעהרערע פערזאמלונגען פון די קרעדיטארען, אויף וועלכע די געפאלענע פירמע האט פארגעלעגט צו רעגולירען די חובות אויף 25 פראצ. אויף וואס די פירמע האט גאראנטירט מיט איהר פערמעגען. דער אפמאך איז פון ריכטער-קאמיסאר בעשטעטיגט געווארען און צוגעשיקט דעם געריכט צו בעשטעטיגען.

נעגען דעם רעגולאציע-אפמאך האט איין פירמע זיך געווענדעט מיט א בריף, אז זי איז נעגען דעם אפמאך, און געבעטען דעם געריכט דעם אפמאך נישט צו בעשטעטיגען.

דאס געריכט האט אבער דעם געגען-פארשלאג אפגעווארפען און דעם אפמאך בעשטעטיגט. דער פירמע בושעזשינסקי איז דערמיט צוריקגעשטעלט געווארען די כּוחרישע עהרע

* * *

דעם בעקער איגנאץ סטראיאינסקי פון רודע פאביאניץ, איז זיינער צייט פערעפענטליכט געווארען אנ'אופאדלאשטש. אנערקענענדיג דעם באנקראט פאר א בייזוויליגען, איז ס. איינגעזעצט געווארען אין ארעסט, וואו ער האט נאכ'ן אפזיצען עטליכע חדשים בעקומען א גלייט, צוליב וואס ער איז בעפרייט געווארען. ער איז אבער שפעטער פערמשפט געווארען צו תפיסה, און איצט ווערט דער פראצעס פארקומען אין אפעלאציע-געריכט.

די לעצטע צייט, איז דער סינדיק ארויסגעטרעטען מיט א פאדערונג צו פערעפענטליכען א צוגאב-אופאדלאשטש אויף זיין פרוי מאריאנא, מחמת זי האט צוזאמען מיט'ן מאן אונטערגעשריבען די וועקסלען.

דאס געריכט האט דעם צוגאב-אופאדלאשטש אפגעווארפען.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג, האט דאס געריכט אויפגעהויבען דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע גוסטאוו שענוואלד (סארגאווא 20) צוליב דעם, וואס קיין איינער פון די קרעדיטארען האט זיך נישט געשטעלט צום רעגולאציע-אפמאך.

וועלכע שטייערן דארף מען צאהלען אין אפריל?

הלוואי ס'זאל נאר זיין מיט וואס צו צאהלען

(2) אין משך פון חודש אפריל ד. י. דארף געצאהלט ווערען די ערשטע ראטע פון מלוכה'שען גרונט-שטייער פאר'ן יאהר 1932.

ביז'ן 15-טען אפריל ד. י. – אומזאץ-שטייער פון די 1 און 2 קאט. האנד. פאטענטען און פון די 1 ביז דער 5-טע קאט. פון די, וואס פיהרען רעגולערע האנדעלס-ביכער. ביז דעם זעלבען טערמין – די 1-טע ראטע דער אינדוסטריע ריטשאלט שטייער פאר'ן יאהר 1932.

ביז'ן 1-טען מאי ד. י. – הכנסה-שטייער אין דער הויך פון דער סומע, וואס איז אנגעגעבען אין דער „זעזנאניע" פון יאהר 1931.

ביז'ן 7-טען אפריל ד. י. – הכנסה-שטייער צוזאמען מיט'ן קריזיס-צוגאב פון פענסיעס, עמעריטורען. א חוץ דעם, דארפען אויך געצאהלט ווערען די פערלעגענע פראלאנגירטע און פונאנדערגעלעגטע אויף ראטעס, וואס זייערע טערמינען פאלען אויס אין אפריל ד. י. ווי אויך די שטייערען, אויף וועלכע די שטייער-צאהלער'ס האבען דערהאלטען „נאקאזען" מיט א צאהלונגס-טערמין אויף אפריל ד. י.

אויפגעריסען א גראנאט און צעריסען א יונגעל

שרעקליכער פארפאל אין זדראוויע ביי לאדז

(2) אין זדראוויע נעבען לאדז, איז נעכטען געשעהען א שרעקליכער פארפאל: א גרופע קינדער האבען זיך געשפילט אין פעלד. פלוצלינג האט איינער פון זיי, סטאניסלאוו סקאראש פון ראצלאוויסקא 1 בעמערקט א גראנאט, וועלכען ער האט געוואלט ארויסנעמען, ער האט גענומען א שטיין און גענומען האקען. פלוצלינג האט דער גראנאט אויפגעריסען, און ביי דעם יונגעל אראפגעריסען די פינגער פון דער רעכטער האנד, אויסגעהאקט אנ'אויג און פערוואונדעט דעם גאנצען קערפער. די איבעריגע יונגלעך זענען אפגעקומען מיט לייכטע וואונדען.

דעם שווער פערוואונדעטען, האט די פאגאטאוויע אין א נסיסה-צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל „אננא מאריא".

פראווינצער מעדעל שליסט בעקאנטשאפט אויף דער גאס

און בעצאהלט דערפאר לעבעדיגע הונדערט זלאטעס

(2) מיט דער קאלישער באהן, איז נעכטען געקומען פון פלאשעוו די 28-יעהריגע הילדא שיק אויף יום-טוב צו איהרע קרובים אין לאדז.

געהענדיג אויף קאפערניק-גאס, האט זי אפגעשטעלט איינעם פון די דורכגעהער, ביי וועלכען זי האט געפרעגט וואו צו געהען צו איהרע קרובים.

דער אומבעקאנטער האט איהר דערציילט, או ער געהט אויך אין דער זעלבער ריכטונג. אזוי ארום זענען זיי געגאנגען צוזאמען. ביים רוג ליפאווע, איז זיי ענטגעגענגעקומען דעם בעגלייטערס א בעקאנטער, וועלכער האט ארויסגעלאזט א פארטפעל. דער בעגלייטער האט דעם פארטפעל אויפגעהויבען און פון הפליכקייט וועגען, האט דער בעגלייטער פארגעלעגט די פראווינצערין, זיך צו פיילען מיט'ן געלד. זיי זענען אריין אין א טויער און פלוצלינג איז ארויסגעוואקסען דער „פשיאטשעל" מיט א געוואלד. צוריקבעקומענדיג דעם פארטפעל, האט ער גע'טענה'ט, או ס'פעהלט איהם 100 זל. אויפ'ן פארשלאג פון דעם בעגלייטער האט דער חברה-מאן ביידע בעזוכט, נאך דער רעוויזיע, זענען זיי ביידע נעלם געווארען. דא האט הילדא שיק זיך געכאפט, אז צוזאמען מיט איהר בעגלייטער, איז ענטקומען א הונדערטער פון האנד-בייטעל.

פאליציי זוכט די אפעריסטעס.

א געהיים בריוועל

(2) אין דארף דזשיזבין האט פאליציי ענטדעקט א געהיים בריוועל, וואס איז געווען איינגעארדענט ביים פויער וולאדיסלאוו דזשזשינסקי, וועלכער איז אויך ארעסטירט געווארען צוזאמען מיט זיינע צוויי מיטהעלפער.

ארעסטירט איינברעכער

(2) אויף פעטריקאווער 219 האבען געהיים-אגענטען ארעסטירט די צוויי לאנג-געזוכטע גנבים: לודוויק סעראטשעוועסקי און עגעניוש פארישטשקי, וועלכע האבען געפרובט אנטלויפען דערזעהענדיג די געהיים-אגענטען.

פאבאראווע פון 1910

ווערען שוין גערופען צום מיליטער

(אג) די מיליטערישע אפטיילונג ביים מאגיסטראט, האט פונאנדערגעשיקט צו די געבוירענע אין יאהר 1910 אויפפאדערונגען זיך צו שטעלען אין די מיליטערישע קאמיסיעס, צו וועלכע זיי זענען בעשטימט געווארען.

בעגנבעט א קאמארניק

(אג) ביים קאמארניק נאווראווסקי, גליבנא 17, האט מען צוגעגנבעט פערשידענע ווערטזאכען.

צו דעם ג' פובליקום!
מיר עמפעהלען דעם
קאנקורענצלאזען רעפערטואר
CAPITOL
סעריע פון די מאדערנסטע
פילם-מייסטערווערק
1) „אמעריקאנער טראגעדיע"
לויט דער בעריהמטער ערצעהלונג פון Teodor Dreiser רעזשי Sternberg
אין די הויפט-ראלען:
Silvia Sidney, Philips Holmes
2) „א נאכט אין גן-עדן"
מיט Anna Andra
3) דעם גענעראל'ס געליבטע
גרויסע עראטישע דראמע
און זנד. פילמען.

פערטרעטער פון א פוזנער פירמע דעקט מיט „געטערהנטע" וועקסלען

און צאהלט „מלאכה-געלד" פאר אנ'אונטערשריפט

דער פיפיגער פערטרעטער איז ארעסטירט געווארען

(2) נעכטען איז ארעסטירט געווארען א געוויסער יעקב ראזענבוים פון זאוואדזקא 21 פאר מאלווערזאציעס.

ראזענבוים איז א צייט לאנג געווען דער פערטרעטער פון דער פוזנער פירמע „קיסינג און מוללער". לעצטענס איז צווישען דער פירמע און ראזענבוימען פארגעקומען סכסוכים. ר. האט [illegible] ר. האט די פירמע צוגעשיקט וועקסלען, וועלכע זענען שוין פראטעסטירט געווארען.

די טעג איז צו ראזענבוימען געקומען אנ'געשטעלטער פון דער פירמע, וועמען ר. האט פארגעלעגט צו בעזוכען די קונים, וואס האבען געלאזט די וועקסלען צו פראטעסט.

[illegible]מענדיג אין דער גאס אריין, איז ר. נעלם געווארען, צוליב וואס דער אנגעשטעלטער איז אליין אוועק צו די קונים. דא האט ער זיך איבערצייגט, אז די אויסשטעלערס פון די פראטעסטירטע וועקסלען זענען מינדעריעהריגע קינדער און ארימעלייט, וועלכע ר. האט געצאהלט צו 2 און 5 זל. פאר די אונטערשריפטען, און האבען קיינמאל מיט דער פירמע קיין שום געשעפטען נישט געהאט.

דער אנגעשטעלטער האט דאן דערוועגען געמאלדען דער פאליציי, וועלכע האט ראזענבוימען ארעסטירט. ווי ס'שטעלט זיך ארויס, האט ר. אויף אזא אופן „נאביערט" די פוזנער פירמע אויף 18 טויזענד זל.

געכאפט גנבים

(אג) פאליציי האט ארעסטירט די גנבים יעקב גאלדמאן און יוסף גאלדשטיין, וועלכע האבען אין דער פאריגער וואך בעגנב'עט דעם איינוואוינער משה מינץ, זגערשער 26.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) דאַנצער (זגערזשער 57), גראַשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 15), גאָרפיין (פּילסודסקיעגאָ 54), באַרטאָשעווסקי (פּעטריקאָווער 164), רעמבעלינסקי (אַנדזשעיאַ 28), שימאַנסקי (פּשענדזעלניאַנאַ 75)

אַ 12-יעהריג מיידעל אונטער-געצונדען אַ פּאַלוואַרק

(2) אין דאָרף נאָווי-שיויאַט האָט פּאָליציי אַרעסטירט די 12-יעהריגע מאַרטאַ טאָביאַטשינסקאַ פון לאָדז, זאַגייניקאָווע 12.

דאָס מיידעל ווערט בעשולדיגט, אַז זי האָט אונטערגעצינדען דאָס פּאָלוואַרק פון מאַריאַן וואָוושיניאַק. עס זענען פאַרברענט געוואָרען 3 וואוין-הייזער און 8 סטאַדאָלעס.

ביי דער אויספאָרשונג האָט זיך דאָס מיידעל מודה-געווען אין דעם אונטערצינדען און ערקלערט, אַז זי האָט געדינט ביי וואָוושיניאַק'ן, וועלכער האָט איהר ברוטאַל בעהאַנדעלט און צוליב נקמה האָט זי אונטערגעצינדען דאָס פּאָלוואַרק.

פּאָליטישער פּראָצעס

(א) דאָס שטאָט-געריכט האָט נעכטען פאַר-משפּט אַ געוויסען עגעניוש סטאַווינסקי אויף 4 מיט אַ האַלבען יאָהר תפיסה פאַר אַ קאָמוניסטישען אויפרוף.

דער דרוקער משה שימשאַ איז בעפרייט געוואָרען

בעשטראָפט אויטאָבוס-בעזיצער

(אן) פאַר מיסברויכען מיט רייזע בילעטען, האָט דאָס שטאָטישע געריכט נעכטען פאַרמשפּט די אויטאָבוס-בעזיצער ריטשאַרד טענצער—100 זל. אברהם ווידאַווסקי—300 זל., נאָטאַל מילשטיין — 100 זל., הערש קרעטשמער—200 זל. און יוזעף כמיעלעווסקי—20 זל.

פּורים אין יתומים-הויז

אויף פּולנאַצנאַ 39

דאָס יתומים הויז אויף פּולנאָצנאַ 39 האָט היינטיגען פּורים ניט געהאַט קיין אייגענעם בעל-קורא.

דער דאָרטיגער מלמד האָט זיך דעריבער געווענדעט צו דער קהלה, אַז מען זאָל געבען אַ מעגליכקייט די קינדער צו הערען די מגילה.

הרב ר' הערצל הערצשטאַרק האָט אויסגעדריקט זיין הסכמה צו לייענען ביידע מאָל די מגילה, און דערביי געהאַלטען זעהר אַ שעהנע דרשה מעניני דיומא.

סיי די דרשה, סיי דאָס לייענען די מגילה האָבען פאַרשאַפט אמת'ן נחת-רוח די קינדער און דעם לערער-פּערסאָנאַל, וועלכע האָבען דעם חשוב'ן בעל-קורא שטאַרק געדאַנקט פאַר זיין טרחה, וואָס איז ווערט דערמאָנט צו ווערען.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 90-216

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, אַלע ארט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָוועגד.
בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

נייע בריפע און פערקיהלונג

דאַרף מען ניכף בענוצען מאָנאָל-טאַבלעטקעס, וועלכע בעזייטיגען די קראַנקהייטס-ערשיינונגען, אויסשטערליך פאַר'ן האַרץ, מאָגען און אַנדערע אָרגאַנען. פּרובירט און איבערצייגט אייך אַליין, פערלאַנגט אָבער אין אייזער אינטערעס נור אָריגינאַלע מאָנאָל-טאַבלעטקעס.

אייזענשלאַס-ביבליאָטעק

ווערט מאָרגען געעפענט אויף באַלוט

מאָרגען, פרייטאָג, 5 פאַרנאַכט, ווערט אויף באַלוט געעפענט די אייזענשלאָס-ביבליאָטעק. פאַר די ביכער וועט גענומען ווערען אַ מינימאַלער אָפּצאָהל, וואָס וועט זיין צוגענגליך פאַר דעם ברייטען יודישען לעזער-עולם.

די ביבליאָטעק געפינט זיך אויף לימאַנאָווסקאַ (אלעקסאַנדער גאַס 15).

איז דער הויז-ווירטשאַפט דאַרף מען נאָך מעהר צו שפּאָרען

ס'איז ניט קיין לייכטע אויפגאַבע, אָבער ס'זענען דאָ וועגען, וואָס פיהרען צו דעם ציל. מ'דאַרף אויסקלויבען פון זיי די, וועלכע גיבען זיך ניט איבערינג צו פיהלען די בעגרעניצונגען דורך שפּאַרזאַמקייט.

אַ סך געניסען מיר דורך דעם, וואָס מיר באַקען יום-טוב'דיג אויסגעצייכנט געבעקס, וואָס דערהויבען די יום-טוב'דיגע שטימונג.

אָהן צווייפעל וועט איהר, מאדאם זיך אויך געפינען אין די רייהען פון די מיליאָנען ווירטינס, וואָס אַ סך געניסען דערפון, וואָס זיי האָבען אליין געבאַקען קוכנס, טאָרטען און געבעקס, געברויכענדיג צום באַקען ד"ר עטקער'ס פּראָשעק. לאָמיר פּרובען און מיר וועלען זיך איבערצייגען.

„תּומכי אורחים" אָרגאַניזירט אַ הילפס-אַקציע אויף פּסח

(אויפרוף)

דער פעראיין „תּומכי אורחים" האָט בעשלאָסען אַזוי ווי אַלע יאָהר, אויך אויף דעם היי-יאָהריגען פּסח אונטערצונעמען אַ הילפס-אַקציע פאַר בכבוד'ע און אָרימע פאַמיליעס. ס'וועט איינגעאָרדענט ווערען אַ אומזיסטע פּסח-קוך פאַר איי-ניגע הונדערט פּערזאָן און 1000 פאַמיליעס וועלען בעקומען פּראָדוקטען אין נאַטור.

ווי יעדען איז בעוואוסט, וועט דאָס היי-ניגע יאָהר פּסח זיין די פּרעקוועגץ פון די מקבלים פילפאַכיג דאָפּעלט, ווי אַלע ביז-איצטיגע פּסח אַקציעס, ווייל די נויט איז גרויס. שוין אין איצ-טיגען מאָמענט זענען שוין דאָ צירקאַ 600 ביטעס פון אַזעלכע פּערזאָנען וואָס זענען דאָס פאַ-ריגע יאָהר אַליין געוועזען די נותנים פאַר אונזער פעראיין.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו דער בעפעל-קערונג: אונטערשטיצט די אַקציע מיט אַ ברייטער האַנד, ווייל הונדערטער פאַמיליעס וועלען אַ דאַנק „תּומכי אורחים" האָבען די מעגליכקייט צו פייערן דעם גרויסען יום-טוב פּסח. צו דעם צוועק וועלען זיך צו אייך ווענדען דעלעגאַציעס, וואָס בעשטעהען פון אונזער ג' פּרויען-קאָמיטעט און פערוואַל-טונגס-מיטגלידער מיט ספּעציעלע שפּענדע-בלאָקס אויך שיקען מיר אַרויס ספּעציעלע איינקאַסענטע און מיר בעטען צו זיין אויפמערקזאַם, אַז דאָס שפּענדע-ביכעל זאָל זיין פערזעהען מיט די אונטערשריפטען פון פּרעזעס אָדער וויצע-פּרעזעס, קאַסירער און סעקרעטאַר.

ס'איז צו ערוואַרטען, אַז די אַקציע וועט ווערען ווי געהעריג אונטערשטיצט.

מיט דרך ארץ

די פערוואַלטונג פון „תּומכי אורחים"

וו. פּרעזעס (–) י ביזכער.

גרויסער פידעל-קאָנצערט

אין פילהאַרמאָניע

אין דער קומענדיגער וואָך קומט נאָך לאָדז דער גרעסטער און וועלט-בעריהמטער מאַן-מייס-טער בראָניסלאַוו הובערמאַן.

הובערמאַן טרעט אַרויס אין אונזער שטאָט נאָר איין איינציג מאָל אין דעם היי-יעהריגען קאָנצערט-סעזאָן.

ביים קלאַוויר וועט זיצען דער אונפערגלייכליכער אַקאָמפּאַנימענט ה' זיגפריד שולץ.

היינט זינגט משה קוסעוויצקי

היינט, דאָנערשטאָג, קומט קיין לאָדז דער וועלט-בעריהמטער חזן, אָבערקאַנטאָר פון דער וואַרשעווער סינאַגאָגע ה' משה קוסעוויצקי.

משה קוסעוויצקי איז זעהר גוט בעקאַנט צווישען די ברייטע יודישע מאַסען. מיט זיין שטאַרקע שטימע און מיט זיין הערליך זינגען בעצויבערט ער די צוהערער און יעדער זיין אויפטריט איז אַ קינסטלעריש געשעהעניש.

געזאַנג-מבינים שטרייכען אונטער, אַז משה קוסעוויצקי איז היינט צו טאָג דער ערשטקלאַסיגסטער חזן מיט זיינע ניגונים און מתיקות'דיגען דאַווענען.

אין פּראָגראַם פון זיין היינטיגען קאָנצערט וועט דער בעריהמטער חזן אויספיהרען נאָך ניט געזונגענע זאַכען, צ. א. די שענסטע סינאַגאָגאַלע לידער, יודישע פאָלקס-לידער און ווי אויך אָפּערן-אַריען.

יודיש טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע"

דירעקציע ד. צעלמייסטער און א. בעזמאַן.

לעצטע 5 פאַרשטעלונגען פון דזשעק רעכטצייט

איילט צו זעהן די לעצטע פאַר-שטעלונגען פון דעם שענסטען אַמעריקאַנער בוף-קאָמיקער

דזשעק רעכטצייט

פרייטאָג, ד. 25, ד. ה. 9 אָוו.
די גרויסע היסטאָרישע ביבלישע פאַ־שט־שפּיל
קעניג אחשורוש
אין 5 אַקטען, 15 בילדער. מיט דער בעליבטער אַרטיסטין און לירישע זינגערין
יוכבד זילבערג
צום 1-טען מאָל אין לאָדז אַלס אסתר המלכה.

שבת, ד. 26-טען 9 אָוונד
גאָלדפאַדען'ס טראַדיציאָנעלע היסטאָריע
שולמית
אין 4 אַקטען, 5 בילדער מיט
יוכבד זילבערג
אין דער טיטעל-ראָל.

אַכטונג! אַ גרויסע סענסאַציע פאַר דעם לאָדזער פּובליקום. פרייטאָג, שבת נאָך די פאַרשטעלונגען וועט אונזער ליבער גאַסט דזשעק רעכטצייט אויספיהרען די הענכסט מוזיקאַלישע, שפּאַנענדע סצענע, וואָס איז געשפּילט געוואָרען פאַר דעם אַמעריקאַנער פּרעזידענט
„ברענגט מיר מיין מאַמע פון יענער זייט"
מוזיק פון דזשעק רעכטצייט.

זונטאָג, ד. 27 ד. ה. און מאָנטאָג, ד. 28 די לעצטע 2 מאָל
די גרויסע סוק-סעס-אָפּערעטע
פריילעכער ציגיינער
אין 3 אַקטען פון ס. וואָלף. מוזיק רעזשי: דזשעק רעכטצייט
מיט אנטייל די בעליבטע אַרטיסטין-זינגערין יוכבד זילבערג

מאָטאָ: מוזיק געזאַנג טענץ

שבת ביימאָג 4 נאָכמיטאָג
צום 2-טען און לעצטען מאָל
קעניג אחשורוש

זונטאָג ביימאָג 4 נאָכמ. צו יעדען בילעט אַ קינד בחנם – צום לעצטען מאָל
איציקל גנב
אין 3 אַקטען מיט דזשעק רעכטצייט אין טיטעל-ראָל

ס'נעהמען אנטייל פרויען: אַמועל, בעזמאַ, האַניגבוים, טוגמאַן, יאַקובאָוויטש, רובינא מענער: אייזנבערג, אַמועל, באַלבירסקי, האַניגבוים, הערשקאָוויטש, האַמבורגער, טופּמאַן
דיריגענט: זעלמאַן. טעכנישע לייטונג: גוטמאַן. סופלער: אייזנבערג.

בילעטען ביימאָג-פּרייזען פון 60 גר. ביז 1.60
אָוונט-פּרייזען פון 90 גר. ביז 2.60
בילעטען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

ר. איזראַעל.

קאָפּערעלע

א סענסאַציאָנעל-ערראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

129:

ראָמאַן האָט ניט געלייגט קיין קאַכט אויף דעם וואָס מרים טוט און כסדר געמאַכט קליינע שריט אין דער ריכטונג, וואו זי איז געשטאַנען אַזוי ווי אַ חיה, וועלכע איז גרייט זיך צו וואַרפען אויף איהר קרבן, טוט עס דערווייל ניט ווייל זי איז זיכער אין איהר זיג, און אין דער אומבעהאָלפענקייט פון דעם קרבן.

מרים האָט דערווייל קראַמפּהאַפט געדריקט די שווערע בראָנזענע פיגור אין איהר האַנד און ווען ראָמאַן איז ווייטער געגאַנגען צו איהר, האָט זי מיט דער גאַנצער קראַפט אויף וועלכער זי האָט זיך געקענט פאַרגינען, אַ שליידער געטאָן די פיגור אין ראָמאַנס קאָפּ אַריין. דער פערשוין האָט בלויז אַ לייכטען געשריי געגעבען, זיך אָנגעהויבען צו וואַקלען אויף די פיס. פון זיין קאָפּ האָט שטראָמענווייז געפלאָסען בלוט. ענדליך האָט ער זיך ניט געקענט האַלטען אויף די פיס, און איז געפאַלען אויף דער ערד.

פרידאַ, וועלכע איז געזעסען פערטראַכט אין צווייטען צימער, האָט דערהערט אַ שטאַרקען קלאַפּ פון אַ פאַלענדען קערפּער האָט אויפגעפּראַלט די טיר און אַריינגעקומען, זי האָט זיך באַלד אַריבערגעטירט

וואָס זזאַ איז פאַרגעקומען דאָך האָט זי אויסגעשריגען:

— וואָס איז דאָ פאַרגעקומען?

מרים איז געשטאַנען אַ בלייכע מיט'ן קאָפּ אַנגעלעהנט אויף דער וואַנד, איהרע ליפּען האָבען געציטערט, די הענד קראַמפּהאַפט צוזויפגעביילט אין פויסטען.

— דאָס האָב איך געטון, האָט מרים אַרויסגערעדט, איך האָב אַנדערש ניט געקענט, איך בין געווען אין אַ גרויסער געפאַהר. איהר קענט מיט מיר איצט טון וואָס איהר ווילט.

פרידאַ איז אַרומגעלאָפען איבער'ן צימער ווי משוגע, דאָ האָט זי געקוקט אויף מרימען, דאָ ווידער האָט זי זיך איבערגעבויגען איבער דעם קערפּער פון ראָמאַנען, וועלכער איז געלעגען אונבעוועגליך אויף דער ערד, מיט אַ טיפער וואונד אין קאָפּ, פון וועלכער ס'איז געלאָפען בלוט איבער'ן גאַנצען פנים, אַזוי אַז מ'האָט כמעט ווי ניט אָנגעזעהן קיין איין שטריך פון זיין געזיכט. פרידאַ האָט ניט געוואוסט וואָס זי זאָל אָנהויבען צו טון, זי האָט ניט געוואוסט ווי אַזוי זשאַרזש האָט איינגעאָרדענט די שמירה אין דעם הויז, זי האָט אויך ניט געקענט פעסטשטעלען דעם בושטאַנד פון ראָמאַנען, ווייל

ווי זי האָט זיך משער געווען איז ער געלעגען אָהן בעוואוסטזיין. נאָך עטליכע מינוט אַרומלויפען אַרום זיך, האָט זיך פרידאַ אָוועקגעשטעלט פאַר מרימען און געזאָגט:

— וואָס זאָלען מיר איצט טון, איך קען אייך, פאַר מיר האָט איהר ניט וואָס מורא צו האָבען, איך וועל אייך שטענדיג בייהילפיג זיין.

— איך ווייס גאָרניט וואָס איך האָב צו טון, איך ווייס גאָרניט...

אַזאַ לאַגע האָט לאַנג ניט געקענט אָנהאַלטען פרידאַ האָט געעפענט די אַרויסגאַנגס-טיר און איז אַראָפּגעלאָפען איבער די טרעפען. זי האָט קיינעם ניט געזעהן. ערשט ביי דער טיר, וועלכע האָט געפיהרט אויפ'ן הויף איז געשטאַנען „אַ „דראָפּ" אַ הויכער, מיט אַ בלינד אויג. מיט הויכע שטיוועל און אַ וועליסאָפּעד-היטעל אַראָפּגערוקט כמעט איבער די סאַמע אויגען.

— וואו לויפסטו האָט דער דאָזיגער פערשוין אָפּגעשטעלט פרידאַן, אָנכאַפּענדיג איהר פאַר'ן אָרים פרידאַ האָט זיך איינגעטאַנצען פערלוירען זי האָט ניט געוואוסט וואָס זי האָט איהם צו ענטפערען, זי האָט איהם נאָר געוואונקען, אַז ער זאָל מיט איהר צוזאַמען אַרויפגעהן אין צימער, כדי איהם צו ווייזען, וואָס דאָרט איז פאַרגעקומען.

דער פערשוין האָט זיך משער געווען, אַז ער דאַרף מיטגעהן מיט פרידאַ און איז צוזאַמען מיט איהר געגאַנגען ניט אַראָפּלאָזענדיג פון איהר קיין אויג. ווען ער איז אַריינגעקומען האָט ער גלייך דערזעהן ראָמאַנען אַ פערבלוטיגטען אויף דער ערד, ער האָט זיך אָוועקגעשטעלט נעבען איהם, אַ שלעפּ געגעבען די הויזען אַרויף, טיף אַריינגעצויגען דעם אָטעם און געזאָגט:

— אַ כפרה פאַר אַ הונד, וועה האָט דאָס איהם מכבד געווען. דערביי האָט ער אַ שטויס געגעבען דעם ליגענדען מיט'ן פוס, יענער האָט זיך ניט גערירט. פרידאַ האָט געזעהן, אַז דער פערשוין, וועלכען זי האָט געזעהן צום ערשטען מאָל, איז ניט אַזוי גיכסטיג געשטימט פאַר ראָמאַנען און האָט אויסגענוצט די געלעגענהייט:

— ראָמאַן האָט געוואָלט אַן עוולה טון דעם דאָזיגען אונשולדיגען מיידעל, זי האָט דעריבער איהם געוואָרפען עפּעס אין קאָפּ אַריין, ער איז טויט?

— הלוואַי זאָל ער זיין טויט, איך זיין מאַ-מען אַריין, איך האָב שוין ביי איהם מעהר ווי איין עוולה געליטען, אַט דאָס בלינדע אויג האָב איך אויך צוליב איהם, ס'איז מיר אויסגערינען איין זיינע אויגען און ער האָט מיר אַביסעל וואַסער ניט געוואָלט דערלאַנגען.

— וואָס זאָלען מיר איצט טון, האָט פרידאַ ווייטער געפרעגט.

— טוט, וואָס איהר ווילט, איך האָב גאָרנישט געהערט, און גאָרנישט געזעהן.

— איהר וועט אונז אַרויסלאָזען פון דאַנען?

— פאַרוואָס ניט. איך אַליין געה אויך און אַ סוף זאָל עס נעהמען.

פרידאַ האָט אָנגעכאַפּט מרימען פאַר דער האַנד און זי מיטגעשלעפּט מיט זיך. אַלע דריי זענען אַראָפּ געלאָפען איבער דער טרעפּ, און אַרויס אויפ'ן גאַס, ערשט אויף דער פרישער לופט האָט זיך מרים גע-כאַפּט, וואָס דאָ איז פאַרגעקומען און האָט אָנגעהויבען נאָכצוטראַכטען וואָס זי האָט צו טון.

(פאָרטזעצונג קומט).

10 יאהר גראסער-קינדער-היים

אימפאזאנטע קינדער-פארשטעלונג אין פילהארמאניע

די קינדערהיים אויפ'ן נאמען פון ב. גראסער פייערט איהר 10-יעהריגען יוביליי.

אנגעהויבען איהר טעטיגקייט האט די קינדער-היים אין מערץ 1922 יאהר, אין לאקאל וואו זי געפינט זיך איצט, לאגעווניצקע 25.

דער לאקאל האט זיך דאן געפינען אין א שרעקליך פערוואהרלאזטען מצב. צעהן יאהר כסדר איז גע-שטיקעוועט געווארען. איין יאהר איז איין צימער רעמאנטירט געווארען, א צווייט יאהר אנ'אנדער צימער, נאך א יאהר א דריטס א.א.וו.

וועגען אנ'איינמאליגען געהעריגען רעמאנט האט מען געקענט בלויז פאנטאזירען.

לעצטענס האבען א גרופע ארבייטער מאלא-זשעס, אנהענגער פון דער גראסער קינדער-היים פרייוויליג שיין אויסרעמאנטירט די לאקאלען פון דער פארשול-ערציהונגס-אינסטיטוציע.

די ערשטע צוויי יאהר האבען די קינדער-היים בעזוכט טעגליך 46 קינדער, די ווייטערדיגע 4 יאהר צו 50 קינדער, און די לעצטע יאהרען צו 60 קינדער.

דאס ערשטע יאהר האט אויך די קינדערהיים (צוזאמען מיט דער גאנצער פעדאגאגישער וועלט) מיטגעמאכט דעם איבערגאנג פון דיסציפלינארע אויף פרייע דערציהונג. די דאמאלס נאך ווייניג פאפו-לערע, און פאר מאנכע דערציהערינס, בפרט על-טערען, נישט גענוג קלארע פערשטענדניש פאר דער פרייהייט פון דערציהונג, האט אריינגעבראכט אין אנשטאלט א צעווירעניש אויף א קורצער צייט.

שנעל איז אבער צוגעפאסט געווארען דער נייעסטער דערציהונגס-סיסטעם, און פיהרט זיך עד-היום.

היינט צו טאג, אז עס קומט ווער, טרעפט ער אנ'ערשט-קלאסיגען אנשטאלט, וועלכער קען זיך פערגלייכען, הן אין דערציהונג, הן אין איינארדנונג, מיט די בעסטע ק. ה. פון די גרויסע שטעט אין איראפע.

די ארבייטער פון באלוט רופען די קינדער-היים „דאס ליבע ליכטיגע ווינקעלע". און אט דעם ליכטיגען ווינקעלע טרעפט איהר א גוטען קלאוויר, מאדערנע, העלע קינדער-מעבעל, שאפעלעך פאר יעדען קינד בעזונדער און נאך אנדערע שיינע זאכען.

יעדער געגענשטאנד אין קינדער-היים האט זיך זיין קאפיטעל געשיכטע. נעמט צ. ב. דאס קלאוויר, דאס זענען גאנצע דריי יאהר פרייוויליג געזאמעלטע ארבייטער-גראשענס.

אין דער זאמלונג האבען אנטייל גענומען אר-בייטער פון גאנץ באלוט, עלטערען און נישט על-טערען, יונג און אלט.

די שאפעלעך זענען בעשטעלט געווארען פאר געלט פון א קינדער-פארשטעלונג א. א. וו.

וואס האט די קינדער-היים אויפגעטון אין דער צייט פון איהר 10-יעהריגער טעטיגקייט.

זי האט דערצויגען 300 קינדער ד. ה. זי האט ארויסגענומען 300 באלוטער קינדער פון ענגע, דושנע, אפטמאל אן זון און ליכט היימען, פון היי-מען, ווי אין גליקליכסטען פאל, געהען טאטע מאמע צו דער ארבייט, און דאס קינד בלייבט אונטער דער אויפזיכט פון די שכנים. אויך אזעלכע קינדער, וועלכע האבען צוליב דער געדריקטער לאגע אין שטוב, קיין גוט ווארט, קיין פרייען בליק נישט בעקומען.

די קינדער האבען בעזוכט די קינדערהיים צו 2—3 יאהר, 6 שעה טעגליך.

די פרעבעליסטינס און לייטערס פון דער קינדער-היים האבען געגעבען די קינדער אלע מעג-ליכסטע בעדינגונגען, אן שטערונג, (פערקעהרט, מיט געניטער מיטהילף) פריי זיך אויסצושפילען, צוגעוואוינען צו סיסטעמאטישע בעשעפטיגונג, אר-דנונג, פינקטליכקייט. שפילענדיג זיך מיט זיי האבען די ערציהערינס איינגע-פלאנצט חברישקייט, געזעלשאפטליכקייט, דערביי אויך געזארגט פאר די ראציאנעלע דערנעהרונג, היגיענע, מיט איין ווארט געטון אלץ כדי צו געבען א פונדאמענט פאר א געזונטען סיי פיזישען סיי גייס-טיגען מענשען.

צווישען די קינדער, וועלכע האבען בעזוכט די קינדערהייט זענען שוין פערהאן 15—16 יעהריגע יוגענטליכע, וועלכע די דערינערונגען פון די קינ-דער-היים יאהרען, וועלען זיי בעגלייטען אויף זייער לעבענס-וועג.

די גראסער קינדער-היים האט אויך צוגעגרייט א גאנצע גווארדיע פון טרייע, איבערגעגעבענע טוער פאר'ן יודיש וועלטליכען שול-וועזען.

אנהויבענדיג די פערזאמלונגס-ארבייט אין על-טערען-קאמיטעט ביים קינדער-היים, איז דער פאטער צוזאמען מיט'ן קינד אויך אריבער אין שול, און דארט זעצט ער פאר מיט דער זעלבער טרייקייט זיין אנגעהויבענע פעראנטווארטליכע ארבייט.

די גראסער קינדערהיים איז איינע פון די שענסטע און וויכטיגסטע אינסטיטוציעס אין באלוט.

צו איהר יוביליי - פייערונג דארף זיך דאס ארבייטער באלוט ווינשען וואס מעהר אזעלכע ליבע, ליכטיגע ווינקעלעך פאר זייערע קינדער.

* * *

שבת פארמיטאג איז אין פילהארמאניע-זאל פארגעקומען אנ'אקאדעמיע לכבוד דעם 10 יעהריגען יוביליי פון דער גראסער קינדער-היים, די אקא-דעמיע האט צוגעצויגען זעהר א גרויסען עולם פון טאטעס, מאמעס, קינדערלעך און אפילו זיידעס, וועלכע זענען געקומען זיך אנפרייען מיט די שטי-פערייען פון זייערע אייניקלעך.

די אקאדעמיע עפענט דער פארזיצער פון מע-דעם-שול-קוראטאריום ראטמ. פאזנאנסקי, ער גיט א געשיכטליכען איבערבליק וועגען דער ענט - שטעהונג און ענטוויקלונג פון דער גראסער קינדער היים. די פערשידענע עטאפען און שווערע מאמענ-טען, וואס די ערציהונגס אנשטאלט האט אדורכ-געמאכט. ראטמ. פאזנאנסקי שטעלט זיך אויך אפ אויף דער שווערער כמעט קאטאסטראפאלער לאגע. וועלכער עס לעבט איצט איבער דאס יודישע שול-וועזען און רופט דעם פעראייניגטען עולם צו שטי-צען מיט אלע כחות די שולען און קינדערהיימען, וועלכע גרופירען זיך ארום דעם מעדעם-קוראטאריום.

נאך דער רעדע שפילט דער בלאז-ארקעסטער פון דער געז. קולטור-ליגע די בונדישע שבועה און עס הויבען זיך אן בעגריסונגען.

אין נאמען פון לאדזער קאמיטעט פון בונד בעגריסט פ. ראטמ. אייכנער. עס ווערען פארגע-לייענט א גאנצע רייה שריפטליכע בעגריסונגען פון פערשידענע אינסטיטוציעס און דאן האלט זעהר א געלונגענעם רעפעראט וועגען דער נשמה פון קינד, דער „ארט"-טוער און בעקאנטער פעדא-גאג און פרעלעגענט ה' ב. אייסעראוויטש.

נאך דעם אפיציעלען טייל קומען די קינדער אליין און פערנעהמען די סצענע. דער קינדער-כאר פון דער מעדעם-שול אונטער דער לייטונג פון שול-לייטער ה' לאזאווסקי פיהרט אויס זעהר געלונגען א גאנצע רייה לידער. די קינדער פון אלע קינדערהיימען מיט דער יודישער אונטער-ריכטס-שפראך מארשירען ארויף אויף דער סצענע ס'איז א נחת צוצוקוקען, ווי די קליינע 4 און 5 יעהריגע אין ליכטע העלע זויבערע קליידלעך מיט נאקעטע פיסלעך מארשירן אין טאקט פון דער מוזיק. דאן קומען א גאנצע רייה אינסצעניזאציעס מיט געזאנג און ריטמישע טענץ אויסגעפיהרט דורך די קינדער פון קינדער-היים. א מאטראזען-טאנץ, וועלכער אילוסטרירט די מאטראזען טעטיגקייט פון אוועקגעהען פון דער שיף ביז'ן אנקומען צוריק צום צווייטען ברעג, אויסגעפיהרט דורך די קינדער פון דער מיכאלעוויטש-שול; א ריטמישע שפיל „איך בין א גוטער מוזיקאנט" ווערט מיט זעהר א סך פערשטענדניש אינסצעניזירט דורך די קינדער פון קינדער-היים. לסוף קומט דער קינדער-אר-קעסטער. גאר א מייסטער-האפט שטיקעל ארבייט פון דעם קליינוואר'ג א קליין מיידעלע פון א פינף יאהר פערנעהמט דעם פולט, מעשה גרויסער דיר-ריגענט ארום אין א קרייז שטעלען זיך אויס די קינדערלעך מיט פייקעלעך, גלעקלעך, טאצען און אנדערע אזעלכע שפיל אינסטרומענטען און דער קאנצערט הויבט זיך אן. די קליינע אויפ'ן פולט פאכעט מיט'ן שטעקעלע בעוועגט מיט די קינדער-רישע הענטלעך און עס קומען ארויס פערכשופטע קלאנגען מעלאדיעס. דער עולם דונערט פון אפ-לאדיסמענטען און די קליינע דיריגענטקע דרעהט זיך אויס און דאנקט דעם עולם.

בכלל האבען די קינדער אין אלע אינסצעני-זאציעס און שפילערייען ארויסגעוויזען אויסער-געוועהנליכע פערשטענדניש פאר מוזיק, ריטם און טאנץ. עס איז געווען א פרייד צוצוזעהען, וואס די דאזיגע ערציהונגס-אנשטאלט אין דער יודישער שפראך קאנען מאכען פון קינדער, וועמענס לע-בען אין זייערע היימען איז א זיכער גיהנום.

די קינדער-אקאדעמיע איז אויך געווען די שטארקסטע אגיטאציע פאר דעם, אז מ'דארף אלע כחות אנווענדען, כדי אויפצוהאלטען די דאזיגע דערציהונגס אנשטאלטען מיט דער יודישער אונ-טעריכטס שפראך.

פ. וו.

יודישע קונסט-פראבלעמע

א שמועס מיט'ן קינסטלער מאנע קאץ

אין לאדז עפענט אין די נאהנטסטע טעג זיין גרויסע אויסשטעלונג דער בעריהמטער יודישער מאלער מאנע קאץ.

אין א געשפרעך מיט אונזער מיטארבייטער האט דער קינסטלער זיך גטיילט מיט זיין מיינונג וועגען פערשידענע פראבלעמען אין דער קונסט.

מאנע קאצ'ס וואוינארט איז פאריז. דארט פיהלט ער זיך פריי און היימיש, אזוי ווי יעדער אנערקענטער קינסטלער. ער איז בעריהמט נישט נאר אין די יודישע קרייזען, נאר פערנעהמט אויך אנ'אנגעזעהען ארט אין דער אלגעמיינער קינסט-לער-משפחה, הגם מען רופט איהם אויף מאנפאר-נאס „דער מאלער פון געטא". אונטער דעם נא-מען וועט אויך אין גיכען ערשיינען א גרויסע מאנאגראפיע וועגען דעם קינסטלער מיט הונדערט רעפראדוקציעס, וועלכע ווערט ארויסגעגעבען דורך דעם בעקאנטען פערלעגער מארסייל סעהר. אין דער דאזיגער מאנאגראפיע שרייבט וועגען דער קינסטלערישער זייט פון מאנע קאץ דער בע-ריהמטער קונסט-קריטיקער פויל פירענס.

קאץ איז געווען אין פוילען מיט 5 יאהר צוריק און פון דעמאלט אן האט ער פיל גערייזט איבער דער וועלט און געהאט גרויס ערפאלג מיט זיינע אויסשטעלונגען.

– וואס מאלט איהר איצט, פרעגען מיר דעם קינסטלער.

– איך וועל אייך זאגען דעם אמת און בעט מיך נישט שלעכט צו פערשטעהען. מיך רוהמט מען, אלס יודישען מאלער און דווקא דעריבער מאל איך איצט ווייניג יודישע סיוזשעטען, נאר פייזאזשען. פערשטעהט זיך, אז איך שטעה מיט ביידע פיס אין גרונדגעל פון יודישען לעבען, אבער אלס קינסטלער טאר מען מיט דעם ספעציע-לען יודישען נישט שפעקולירען. אנס'דהעלט זיך נישט וועגען דעם, אז מען זאל מאלען יודישע סיוזשעטען נאר אין בילד זאל זיין דער יודישער סענטימענט. אבער דאס זאגט זיך נאר אזוי לייכט, ס'מאלט זיך אבער אנדערש. מיין לעצט בילד „איך בענש פאריז", וועגען וועלכען די קריטיק האט אזויפיל גערעדט און געשריבען, איז דווקא א יודיש בילד. דאס בילד איז איצט אויסגעשטעלט אין ווארשא און וועט אויך זיין אין לאדז. איך האב נישט מורא געהאט פאר'ן סיוזשעט, נאר געמאלען. וואס איך האב געוואלט און דאס בילד שטעלט מיט זיך פאר א ישיבה-בחור, וועלכער שטעהט אין מיטען הארץ פון פאריז און בענשט די שטאט, וועלכער איז אזוי פריי פאר אלעמען.

– פארוואס דווקא א ישיבה בחור?

– זיכער נישט דערפאר, ווייל ער טראגט א קאפאטע און פאות, נאר ווייל דער ישיבה בחור איז ביי מיר דער קווינט-עסענץ פון יודישען אינ-טעלעקט און אידעאליזם.

מיר האבען אויך געפרעגט דעם קינסלער, צי ער האט זיך נישט אפגעשראקען פאר'ן קריזיס ווען ער איז געקומען קיין פוילען.

– ניין, גארנישט שוין דערפאר, ווייל איך האב זיך נישט געריכט דא רייך צו ווערען, איך האב עס געפינען פאר מיין מאראלישען הויב, ווייל ביי וועמען איך נעהם מאטעריאל פאר מיין קינסט-לערישען שאפען, דעם מוז איך דאס אויף וואס פארא אופן עס זאל נישט זיין צוריקגעבען און איבעריגענס דארף איך דאס זעהען וואס איך וויל מאהלען, כדי דאס שאפען זאל נישט ווערען קיין סטיליזאציע.

דאס געשפרעך מיט דעם קינסטלער האט זיך דאן איבערגעווארפען אויף דעם לעבען פון די קינסטלער. אין פאריז, מאנע קאץ האלט, אז די גרעסטע מאלער אין פאריז זענען שפאניער און יודען, פון די יודישע מאלער זענען א חוץ דעם גרויסען שאגאל און סיטינען בעריהמט געווארען מענקעס, זאק, ווייגארט די יודישע קינסטלער פיהלען אויך דעם קריזיס. עס זענען אוועק די צייטען ווען פאריז איז געווען פול מיט סנאבעס פון פערשידענע לענדער און ס'האט נישט בעוויזען אויפצומאלען א בילד איז עס שוין געווען פערקויפט. איצט איז שווער דאס לעבען. פאר דער קונסט גופא איז אפשר בעסער אזוי...

די עלטערע קינסטלער זענען דערצו גע-וואוינט, זיי זענען לכתחילה אהערגעקומען הונגערן און ליידען, געחאפט, אז זייערע בילדער זאלען בעריהמט ווערען. ביי די יונגע קינסטלער געהט דאס א ביסעל שווערער.

– ס'איז שווער, אבער פערפאלען, דערפאר איז מען א קינסטלער. צוליב דעם פילאנטראפישען כאראקטער פון דער יודישער קינסטלערישער גע-זעלשאפט, וועלכע איז געשאפען געווארען אין פאריז און וועלכע איך האב מיטבאגריינדעט — האב איך געמוזט ארויסטרעטען. א מאלער דארף מאלען — דאס איבריגע מוז שוין אליין קומען.

ד.

—=:o:=—

פון „אררט"

היינט — ספעציעלע פארשטעלונגען

היינט ווערען אין „אררט" געגעבען 2 ספע-ציעלע פארשטעלונגען פון גלאנץ-נומערע', וואס טראגען א ספעציעלען רעליגיעזען און שטייגער-כאראקטער.

עס ווערט געשפילט 8 א זייגער און 10 אין אווענד.

היינט גרויסע פרעמיערע!

דאס גרעסטע קלאנג-מייסטערווערק רעזשיסירט פון געניאלען

S. Van Dyke

TRADER HORN

מעכטיגע פילם-דראמע לויט דער ערצעהלונג פון E. LEWIS

אין די הויפטראל:

EDWINA BOOTH

HARRY CARREY

דער זאל איז שטארק בעהייצט.

אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 1.30 א זייגער ביי אג פאפולערע פרייזען פון די פלעצער.

פון יודישע טעאטער

גאסטראלען פון דזשעק רעכטצייט און דער לידער פון טאניק-קאנצערט

אין יודישען טעאטער אין "פילהארמאניע" האבען מיר לעצטענס געהאט צוויי שעהנע אינטער-רעסאנטע פארשטעלונגען.

דער ערשטער איז געווען דער אינטערעסאנטער גראנדיעזער טעאטער-אווענד, וואס איז פארגעקומען דעם 13. ד. ח. געשפילט איז געווארען „איציקל גנב" מיט דזשעק רעכטצייט אין דער הויפטראלע.

דאס אינטערעסאנטע פון דעם אווענד איז גע-ווען דער לידער און טאנץ-קאנצערט וואס איז געגעבען געווארען אלס דיווערטיסמענט, אין וועל-כען ס'האט זיך בעטייליגט כמעט דער גאנצער אנסאמבל.

דערהויפט האבען זיך אויסגעצייכענט דער ליב ליבג פון לאדזער טעאטער-עולם — דזשעק רעכט צייט און יוכבד זילבערג.

א גרויסען בייפאל האט רעכטצייט געהאט אין זיינע לידלעך „כ'האב שוין אזא מזל", „צירעלע" און אין דעם בעקאנטען פאלקס-ליד „מיאסטעטשי-קא לאדיבא".

אנ'איבערראשונג איז געווען די בעליבטע אר-טיסטין-זינגערין יוכבד זילבערג, וועלכע האט מיט גרויס ערפאלג געזונגען די לידער „פארוואס?" „לאך פאיאץ", „דאס יודישע ליד", בפרט האט זי שטארק אויסגענומען מיט א פאפורי פון חזנישע „שטיקלעך". דער גרויסער עולם וואס האט אנגע-פיהלט דעם „פילהארמאניע" איבער די ברעגעס האט די קינסטלערין בעשאנקען מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען, עטליכע מינוט האט דער זאל ממש געדונערט פון די הילכיגע אפלאדיסמענטען.

מיט ערפאלג האבען אויך לאלא יאקובאוויטש און ה. באלבירסקי געזונגען לידער פון זייער רע-פערטואר.

דער צווייטער אינטערעסאנטער אווענד איז פארגעקומען דעם פערגאנגענעם זונטאג אין „פיל-הארמאניע". — דאס איז געווען די 25-יעהריגע יובל-פארשטעלונג פון דעם בעליבטען ארטיסט, כאראקטער-קאמיקער — שלמה הערשקאוויטש.

די יוביליי-פארשטעלונג האט צוגעצויגען א גאר גרויסען עולם, געשפילט איז געווארען דער לעצטער שלאגער „דער פריילעכער ציגיינער" מיט דזשעק רעכטצייט און יוכבד זילבערג אין די הויפט ראלען. דער יובילאר — שלמה הערשקאוויטש האט געשפילט די ראל פון א פאליסמאן.

נאך דער פארשטעלונג האט זיך אויף דער ביה נע פערזאמעלט די גאנצע לאדזער ארטיסטען-מש-פחה מיט'ן בעל-היובל.

דער ערשטער האט אין נאמען פון דער ט"ו-פע בעגריסט דעם יובילאר דער ארטיסט ה' גוטמאן.

ווארימע בעגריסונגען האט געהאלטען דיר. צעלמייסטער, האמבורגער און ווינדער.

דאן האט ה' גוטמאן געלייענט א גאנצע רייה טעלעגראפישע בעגריסונגען פון אויסלאנד און פון פוילען, א שריפטליכע בעגריסונג פון „נייעם פאלקס-בלאט" „אררט", און פון א גאנצע רייה טרופעס און פריינד. דעם חתן-היובל איז דאן איבערגעגעבען געווארען פיל בלומען און מתנות.

צום סוף האט אין הארציגע ווערטער דער בעל-היובל געדאנקט די בעזוכער, חברים-ארטיסטען און דער רעדאקציע „נייער פאלקסבלאט" פאר דער פריינדליכער אונטערשטיצונג.

די דאזיגע צוויי אינטערעסאנטע אווענדען אין יודישען טעאטער, וועט לאנג בלייבען אין זכרון ביי אלע פריינד פון דער יודישער סצעניש-ער-קונסט

א—ב

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
„CORSO“
זשעראַנא 2/4
אָנהויב פון די סעאַנסען: שבת, זונטאג און יום-טוב 12 א זייגער בייטאָג, אין געווענל. טעג 4 נאָכמיטאָג.

אַהז-קאָנקורענצלאָזע יום-טובֿ'דיגע באַמבע פון געלעכטער!

I. „דער עראָבערער פון הערצער“
אין דער הויפּטראָלע: דער אומפֿערגלייכלעכער WICTOR MAC LAGLEN
אַרציפּרעכטל כער איזהאַלט: שיינע מוזיק און געזאַנגען. אומגעוויינלעכע טריקען.

II. „Laurel i Hardy“
אין אַ אומגעוויינלעכער קלאַנג-קאָמעדיע. הוראַגאַנען פון געלעכטער!
אויסערן פּראָגראַם: SLIM אין דער הויפּטראָלע אָדער
קלאַנג פאַרס מיט קלאַנג-אַקטואַליטעטען.

ויכערע הילף און א רפואה
אהז א אָפּעראַציע, אָן בלוט. אהז א מעסער און אהז בלוט-פֿערגיסונג פאַר בראַנקע אויף הילעם פאַר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

פערדראָזש אייער נישט, ווייל דער ווינקעל-בראַד ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער אזוי ווי א וואַסער-קאָפּ און עס פאַלט אַריין אין דעם בויך און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה. דורך פֿערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעל גוטע היילבאַנדאַזשען אויסגעצייכנעטע גוט דורך גרויסע פּראַקטיק מיט מיינע באַהאַנדלונג און אין דייטשע טראַכטער

דאָקטאָר ברעכורעטונג בעזונדערע זיכער דעם שוועדענען און געפעהרליכסטע בראָך. אויך פאַר הויקערס לאַסטונגען מיט היילבאַנדאַזשען און אפּאַראַטן פאַר פערקרימטע פיס און פלאַכ-פיס ספּעציעלע איינלאַגן אין די שיך, קינסטליכע גומענע פיס און הענט, גומענע זאָקען, פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן. עמפּפאַנג פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונט.

אָרטאָפּעדישער אנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פּערזענליכע ערפֿינען פון די קראַנקע און אונגעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פֿאָלגענדע אוניווערזיטעט-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר בּאַראַנטש, פּראָפ. דר. י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אַנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן מיטגלידער פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין דאַנקבאַרקייט דעם ה' ד"ר י. ראַפּאַפּאָרט וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקא 10, פרנט, פּאַרטער, פאַר דאָס קורירען מיך פון א שווערער בראָך-קראַנקהייט, וואָס האָט געדראָהט מיט'ן טויט. היינט א דאַנק דעם פערלעגטען באַנדאַזש און מיט'ן מוטער פון ה' ד"ר. י. ראַפּאַפּאָרט איז דער בראָך אויסקורירט געוואָרען. מיט אַכט וואָכען, דער ספּעציאַליסט האָט אייניגע אין דעם פאַל בעוויזען נסים.
אהרן מיכאַלאָוויטש, בלאַטקי, גורני רינעק 25.

יעדער איינציגער
מעבעל
האָט זיך אַיבערצייגט, אַז פאַר דיוואַנען, פּעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען או"וו צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

שייטלען
צו ביליגע פּרייזען פון 15 ביז 40 זל.
מיט פּאַריזער שריינדען. איך נעהם אויך אָן צו קעמען שייטלען און אָנדולאַציע צו 50 גר ביזם. איך האָב שטענדיג אויף לאַגער שיינע פּערטיגע שייטלען. פולנאַצנא 11,
רעכטס, 1-טער איינגאַנג, 1-טער שטאָק. 1892

א פאַבריקס-לאַקאַל
(קליינער) 6681
רוג זשעראָמסקיעגאָ און קאָפּערניקאַ צו פּעדינגען פון זאַפּאַרט
צו ערפאַהרען אנדזשעיאָ 30, אין דער אָוואַצאַרניע

רעמזשניצע
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאָן 137-63
ס'נעהמען אָן דאָקטוירים פון אַלע ספּעציאַליטעטען: וואַלינסקי, זאַלצוואַסער, לובישש, סלאַבאַדסקי, הערשנער, שיפּמאַן, שמירגעלד, שמערלאָווסקי
ווי אויך ווזיטען אין שטאָט.
עלעקטריזאַציע, אַנאַליזען, דענטיסטישער קאַבינעט צאָהן-אַרצט לאַזשינסקאַ-סטאַראָפּאָלסקאַ
א בעראַטונג ביים אויגען-דאָקטאָר נאָר 3 זל.

קלאַנג-היי-א-טעאַטער
ZACHETA
26 זגערזשער 26
היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם:
1) 100-פּראָצענטיגער פּוילישער רעדנדיגער פילם לויט דער ערצעהלונג פון Józef Konrad Korzeniowski „דער נצחון“
דער געפערליכער גן-עדן
אין די הויפּט-ראָלען:
Samborski, Brodzisz, Malicka.
2) דער טאַנץ צווישען הערצער
מיט JOAN GRAWFORD אין דער הויפּטראָלע.
נעכסטער פּראָגראַם: „מאַראָקאָ“
דער זאַל איז גוט בעהייצט.
אָנהויב אין נעוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג 12 בייטאָג.

עפענטליכער מאַניפעסט
צו מיינע ג. קליענטען!
צוליב דעם קריזיס, גיב איך די מעגליכקייט אלע צו שפּאָרען געלד.
לעזט און שטוינט!
מיין פּאָפּולערער קינסט-פאָטאָגראַפישער אנשטאַלט
„פּאָלאָניאַ“ שוו. יאַזשעגאָ 11
וואָס איז בעקאַנט מיט זיינע גוטע קינסטלערישע אויפנאַהמען אין לאָדז, האָט
רעדוצירט די פּרייזען — כמעט בחנם!
6 פּאָסט-קאַרטען (איין אָדער צוויי פּערזאָן ג. פ.) אויף זיידע-פּאַפּיר דאָפּעלט רעטושירט מיט א בילד (24 X 30) נאָר 3.50
דערצו בעקומט דער קליענט א מתנה — א שפּיגעל מיט זיין פאָטאָגראַפיען
בעמערקונג: אויפ'ן פערלאַנג פון די ג' קליענטען, גיבען מיר אַרטיסטישע קאָסטיומען געוצליך בחנם. מיט אַכטונג
אַרטיסט. פאָטאָגראַף. אַטעליר
„POLONJA“
לאָדז, יעזשעגאַ 11.
נאָפאָהר מיט טראַמוויי נומ' 3, אינה: דיפל. פאָטאָגר גומערמאַן

שניידט אויס דעם קופּאָן!
דעם קופּאָן דאַרף מען פאָרצייגען ביים בעשטעלען 6 פאָטאָגראַפיעס ברוין אויף זייד אָהן אונטערשיד וואָס פאַר א פּאָזע 1 אָדער 2 פּערזאָן נור 2.25 און א שפּיגעל מיט זיין אייגענער פאָטאָגראַפיע און דערצו איין פאָטאָגראַפיע מיט א שעהן ראַהמען.

Dr. med. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 20193
ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג
נעהמט אָן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אָווענד
זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

Samochody
i motocykle używane
Kupno, sprzedaż, komis
zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel. 189-28

ENGLISH
פּראַנפענגער און פאָרטגעשריטענע. קאָנווערסאַציע, ליטעראַטור
צו צוגענגליכע פּרייזען
ערטיילט א פעהיגער פּעדאַגאָג. — אָפּפערטען אין אדמיניסטר. פאַר „Mir“

1 pokój lub 2
frontowy z telefonem **na kancelarję adwokacką**
DO WYNAJĘCIA.
Wiadomość **Cegielniana 58**, m. 1, od 3 po poł.

קליינע אנאנסען
1 זלאָטי
פאַר א אנאָנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס
איך זוך א שותּף מיט קאַפּיטאַל פון באַלד צו א גוט איינגעפיהרט פּראָצענט-מאַניפאַקטור-געשעפט אין דער אומגעגענד פון נאַוואָמיעסקאַ-גאַס. אדרעס צו ערפאַהרען אין אדמ. 1910

ס'ווערט אָנגענומען אויף לויגן שקאַרפּעטען 20-ער און 24-ער צו 1.25 א טוץ. פּאָלודני' וואַ 28 לינקס, 2-טער הויף. 1909

ס'איז פערלוירען געוואָרען א מעטריקע אויפ'ן נאָמען אבע זיסבלאַט. — אָבצוגעבען גדאַנסקאַ 7, צו ראָטשילד. 1908

פון זאָפאָרט ווערט געזוכט וועש-נייהערינס ווי אויך צו ביוסטהאַלטער און פּאַסקעס און א לערן-מיידעל. זשעראָמסקיעגאָ 13, ביי ליפּקינד.

נויטיג קוואַליפיצירטע נייטאָרינס צו זיידענע בלוזען ביי מיוד, פּולנאָצנאַ 25. צו ערפאַהרען ביים וועכטער, 1912

טרוסקאַוויעץ. ביליגער פריהלינגס-סעזאָן. אַפּריל—מאַי. בעשטעלען וואוינונגען. אינפאָרמאַציעס צו פערלאַנגען נור דורך דער פערוואַלטונג פון קור-אָרט טרוסקאַוויעץ. 1637

Dr. med.
W. Eychner
אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
וואָלינס איצט 4 צעגעלניאַנאָ 4
(נעבען קינאָ „טשאַרי“) טעל. 134-72
נעהמט אָן פון $2\frac{1}{2}$ — 4 און פון 7 — 8 אָווענד

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאָרמ.
בעזונדערער ווארטע-זאַל פאַר פרויען.

Starszy Felczer
L. Tajchner
אַלטשטאַדט 12
בעזיצט א 23-יעהריגע שפּיטאַל-פּראַקטיק אין וואַרשאַ און אין לאָדז.
נעהמט אָן קראַנקע פון אלע ספּעציאַליטעטען א גאַנצען טאָג.
פאַר אָרימע אויפנאַהמען פון 8—10 פריה נור 1 זל.

שייטלען
מיט פּאַריזער שריינדען
ווי אויך פּערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאַסיג און רעעל אויסגעאַרבייט
צו ביליגע פּרייזען
— אין אנדולאַציע —
ביי קערש, סקווערנאָווא 15
לינקס אָפיצינע. 1-טער שטאָק.

Dr. Różaner
ספּעציאַליסט פון הויט און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע און קינדערלאָזיגקייט
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעלעפאָן 128-98
נעמט אָן פון 8—10; 4—8 אָווענד.
זונטאָג פון 9 ביז 10 פריה.

Dr. med. Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8—9.30 פריה, פון 12.30—1.30 נאָכמ. און פון 5 ביז 9 אָוונט. זונטאָג פון 9 ביז 1 בייטאָג.
דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

אויטאָגענישע שווייסונגען
מעטאַל-בעאַרבייטונגען
שלאָסעריי-אַרבייטען
מאַשינען-טיילען
ציהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13
(רוג זאַכאָדניאַ)

DR. MED. J. ŁUBICZ
כירורג-אָרטאָפּעד
פּאָלודניאָווא 9, טעל. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
אייגענע פּראַצאָווניע פון זעטעליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען ווי: הקלאָדעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, באַנדאַזשען א. אז. וו.
נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.03 נאָכמיטאָג.

Dr. med. STUPEL
Ordynator-Roentgenolog Szpitala Miejskiego
האָט בעגייט די אויפנאַהמען און רענטגענאָלאָגיע אין דער לעגאָנאָוויצע זגערזשער 17 פון 12—6 נאָכמ.
זונטאָג פון 12 — 2 מיטאָג.
אין וועגערישע קראַנקהייטען אין דער היים אויף פּיאָטרקאָווסקיעגאָ 12 (שקאָלנאַ) טעל. 118-28
פון 7—9 אָווענד, זונטאָג פון 4—6 נאָכמ.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים אויף דער פּראָווינץ 6—6 א חודש אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן איינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פּעראַנטוואָרטליך די אדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4
נאָכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— 8
פאַר א מיליימעטער-שורה פאַר דער שפּאַלטע 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.